

Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Cena 38 Din za celo leto.
— Za inozemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. —
V inseratnem delu vsake drobna vrstica ali oie prostor 10 Din.

GLASILO J. R. Z.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu Domoljuba,
naročnina, reklamacije in inserati pa Upravištvu
Domoljuba, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Vztrajajmo!

Vsem poštenim in pametnim ljudem se zdi početje slovenskih liberalcev in Orjunašev pod dr. Zerjavovim vodstvom nezasišano in tudi politično neumno. Nezaslišano, ker smo v Sloveniji navajeni na red in zakonitost tako, da še pred pol leta n. pr. nismo mogli razumeti macedonskih razmer, neumno pa, ker mora biti tudi dr. Zerjav toliko pameten, da ve, da njegovo početje po Sloveniji vzbuja odpor in da se tudi vsi liberalci, ki imajo še trohico sramu, s studom obračajo od JDS in vseh Zerjavovih organizacij. Sedanje občinske volitve so tudi prav dober dokaz za to. Kandidatje, ki so nastopali pod imenom Zerjavove JDS niso dobili skoro nič. Tudi če so pod to firmo kandidirali sicer priljubljeni možje, jih ljudstvo ni volilo. Podoželjski liberalci, bivši samostojneži in omahljivi so se zadržali in postavili liste pod najrazličnejšimi nestrankarskimi imeni, da so še rešili nekaj mandatov. Firma JDS pa je skrahirala. To stoji, pa tudi če dr. Zerjav vse protiklerikalce s socialisti, komunisti, Nemci in Radičevci na Štajerskem šteje med napredne elemente in vse te v JDS. To niso Zerjavovci in ne bodo.

Kaj hoče torej dr. Zerjav s svojim divjanjem po Sloveniji? Če hočemo na to vprašanje odgovoriti, moramo najprej vedeti, da je dr. Zerjav samo orodje v rokah velekapitalistov in ljudskih oderuhov in da mora delati le to, kar mu leti ukažejo in nič drugega. Tem ljudem, ki so navajeni živeti le na račun drugih in nič delati, bi bilo pa seveda najbolj prav, da bi se denar vseh državljanov stekal v eno samo kaso, pri kateri bi oni sedeli in ven jemali. Že samo zato dr. Zerjav mora biti centralist in soračnik vsake samouprave in autonomije ljudstva. Kajti kakor hitro pride ljudstvo do besede, je odbila ura takim trotom.

Dr. Zerjav je brezverec. Ker pa ve, da moč organizacij, moč skupnosti našega naroda sloni ravno na globoko vkoreninjeni katoliški veri, ki je vodila naše pradede do zmaga nad Turki, ki je ohranila naš narod v skoro tisočletnem boju z Germanci in ki je danes še ravno tako trdna; ker Zerjav ve, da dokler te vezi ne preseka, toliko časa je vse njegovo prizadevanje zastonj — zato je tudi kot politik zagrižen sovraž-

nik katoliške cerkve in katoliških duhovnikov. Če to vemo, moremo šele razumeti Zerjavov srditi boj proti krščanski šoli, proti krščanskim učiteljem in proti krščanskim prosvetnim in političnim organizacijam.

Zerjavovemu brezverstvu, centralizmu in njegovi kapitalistični politiki pa se uspešno upira ves narod. Nič ne pomaga, da je ustanovil samostojno kmetiško stranko. Samo enkrat je potegnila liberalen političen voz v Belgrad, pa se je prevrnila z dr. Zerjavom vred. Ni treba biti prorok, pa lahko trdiš, da pri prihodnjih volitvah samostojneži tudi z ostankom ne bodo dobili poslanca več. — In Kristanovi socialisti, ki jih je Zerjav kupil za svoje namene, so izginili kot kafa. In dr. Šusteršič, katerega je Zerjav poklical iz tujine na pomoč, nima drugega posla, kot da premišljuje svojo zgodovino. Vsi njegovi poizkusi so se že v kali izjalovili. Nič ne zaležejo milijoni in milijoni, ki jih meče Zerjav za svoje strupeno časopisje in ga potem v desetisoč izvodih zastonj pošilja med ljudstvo. To ljudstvo ne mara za Zerjavovo robo: ne za farsko gonjo, ne za centralizem, ne za Zerjavove bankirje in oderuhe.

Da vendarle dosežejo svoj namen, so Zerjavovi pristaši po povelju svojega voditelja segli po revolverju in nožu. Kmetov se še ne upajo. Zato so se najprej spravili nad delavce. Najprej so Orjunci raztrgali zastavo v Zagorju, nato so takoj s svojimi zastavami korakali v Trbovlje, tam morili in požigali, da bi strahovali delavstvo. Zerjav ve, da je za politika delavstvo sila važno. On ve, da če se mu posreči dobiti v oblast te ogromne mase ljudi v industrijskih in prometnih središčih, da je potem gospodar položaja. Zato so šli potem Orjunci na Vič, v D. M. v Polje, zato so razgrajali po Ljubljani — povsod le v takih krajih, kjer je veliko delavstva. Zato tudi Zerjavovci proglašajo kar v s e delavce za komuniste, da bi jih potem Orjunci bolj brez skrbi klali in streljali, dokler delavskih mas ne vstrahujejo. Zato Zerjavovo časopisje besno napada naše liste, ki branijo uboge ljudi pred orjunskimi noži in revolverji. On ve, da mu s tem najbolj mešamo štrene.

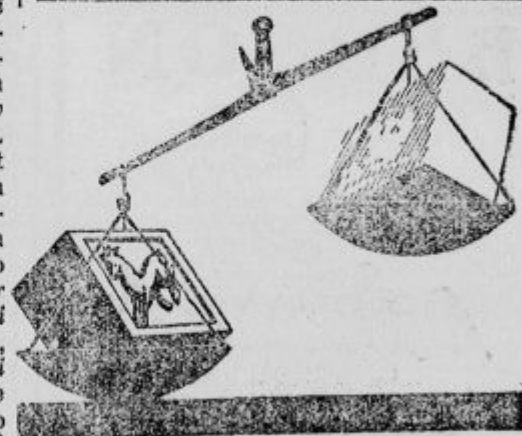
Če bodo zerjavovci imeli časa in prilžnosti, bo še tekla kri. Sedaj organizira Zerjav v Orjuni učitelje in učiteljice, da bi

vzgojili rod pretapačev, razbojnikov, ubjalcev, roparjev in požigalcev, ki bi jih potem Zerjav vse pognal na klerikalce. Toda to se ne bo zgodilo. Mogoče pa je, da bi Orjuna še nekaj časa rogovilila. Tudi je mogoče, da se bodo kake volitve vršile po Zerjavovih manirah. Toda to so sadnji zdihi.

Ko bo Zerjav tudi to sadnje sredstvo obrabil, bo konec njegovega dela. Zavedajmo se, da je to sadnje sredstvo in da potem pride konec. V to verujmo in vztrajajmo!

Naši vrli Dolenjci

so pri teh občinskih volitvah zlasti pretekli teden kar hiteli od zmage do zmage. Zlasti v velikih občinah, kjer so sedaj neovirano gospodarili liberalci, so se naši možje ne pričakovano dobro odrezali. SLS je zmagala v krški občini in dobila 17 odbornikov od 25. Nato smo potolkli nasprotnike na Rakci, dobili smo od 25ih 16 odbornikov. Sijajna smo zmagali v Veliki Dolini, ki je bila doslej gnezdo samostojnežev in liberalcev, dobili smo 15 odbornikov. Vso silo so vrgli nasprotniki na Kostanjevico, da bi rešili vsaj to večjo postojanko na hrvaški meji. Lagali so proti SLS in po-

MILO „GAZELA“ ODTEHTA
PO SVOJI IZBORNI KAKOVOSTI

vse manjvredne, cenejše izdelke.
DOBITE GA V VSAKI TRGOVINI.

slancu Sušniku naravnost neverjetne stvari in agitirali kot pobesneli. Pa jih je kljub temu uneslo. Dobili smo absolutno večino 18 odbornikov. V Sv. Križu pri Kostanjevici se naši možje niso kar nič brigali za nasprotno komedije in izvojevali krasno večino 15 odbornikov. V Smarjeti, tam kjer pred nekaj leti SLS splon zborovati ni mogla, tam kjer je samostojni obolež kujoniral celo občino, izobraževalno društvo, godbo in druge organizacije, tam kjer so samostojneži mislili, da so trdni za večne čase, tam so propadli. SLS jih je uničevalno porazila in dobila ne samo relativne, ampak celo absolutno večino 14 odbornikov. V Sv. Jurju pod Kumom, ki je bila sicer tudi vedno naša občina, so tudi to pot naši možje dobili 18 odbornikov, le 7 jih je ostalo združenim nasprotnikom.

Stara liberalna trdnjava je bila tudi občina Tržišče. Nihče bi ne bil mislil, da bodemo v tej občini odnesli večino. Toda zavednost naših volilcev je odločila, da je tudi ta trdnjava padla v roke SLS z absolutno večino 9 odbornikov.

Enako odlično so delali naši volilci v Belikrajini. Semič je bil v liberalnih rokah in liberalci in socialisti so bili averjeni, da bodo združeni potisnili tudi to pot SLS v manjšino. Kakšno razočaranje, ko so zvedli za izid, ki je določil SLS 12 odbornikov, vsem nasprotnikom pa 7. To je zmaga. Napredovali smo tudi v Črešnjevcu, kjer je dobila SLS 5 odbornikov, torej večino. Da je v Belikrajini cela vrsta občin, kjer je vložena samo lista SLS, smo itak že poročali.

Toda suhe številke še ne pokažejo pravih uspehov. Treba je upoštevati razmere, v kakršnih so se vršile volitve po teh občinah. Stari župani, sami liberalci, pa tudi druga gospoda so skrbeli, da je bil našim volilcem prihod na volišče kar najbolj otežkočen. Volitve so se vršile po večini ob delavnikih, v največji vročini, sredi najnujnejšega poljskega dela, ko so naši kmetijski volilci utrujeni in na polju skoro nepogrešljivi. Da v takih razmerah niso zamenarili svoje volilne dolžnosti, to je, kar moramo javno pribiti in pohvaliti. To je portovalnost in zavednost! Taki morajo biti vsi somišljniki SLS.

BERSON

**gumijevе pete in
gumijevе podplate**

Vam mora pritrditi Vaš čovijar na čovlje, kor s tem ne štedite le z denarjem ampak varujete tudi noge in obuvale.

NOVICAR

d *Lucifer — Kajn — Iškarjot*. Bazelski župnik Robert Müder piše tole: V ruskem mestu Ivangorod ob Volgi je bil pred kratkem odkrit velikanski spomenik, ki predstavlja orjaškega moža. Ta mož dviga svojo velikansko pest proti nebu in grozi. Sovjetska vlada je imela na razpolago all naj imenuje ta kip Lucifer ali Kajn ali Iškarjot. Odločila se je za Iškarjota. Ta spomenik — pravi Müder — se mi zdi, da predstavlja bodočnost. Težki dnevi nas še čakajo. Bližnja bodočnost stoji v znamenju Luciferja, Kajna in Iškarjota.

d *Istop iz katoliške cerkve* naznanja v »Slov. narod« predsednik Orjune inž. Ferdo Kranjec.

d *Mrtvaški spreved Orjuncev v Žužemberku*. V nedeljo je bil napovedan ustanovni občni zbor žužemberške Orjune. Občni zbor se je dejansko tudi vršil. Navzočih je bilo 52 žandarjev, par tujih orjuncev in en ducat domačih individuov, ki so pristopili v Orjuno. V Žužemberku je bilo ob belem dnevu po glavnem trgu in najbližji okolici mrtvo, kakor sicer o polnoči. Vse domače prebivalstvo je to prireditev preziralo in pokazalo, da noče imeti s temi ljudmi nič skupnega. Jasno je bilo, da so prišli v Žužemberku izzivat, ker so priredili prireditev na farni praznik. Prebivalstvo je pa odgovorilo s tem, da nikogar ni bilo v trg. To so se gostilničarji ozirali in izpraševali: ali je danes res žegnana v Žužemberku? Zalostno in naravnost komično je bilo gledati, kako so stali orjunci, ki so prišli izzivat, ob izhodu iz Žužemberka pod senco nešteti žandarskih bajonetov. Le kdo bo te bajonete plačal! Edino pravično bi bilo, da bi prezentirali račun za to tragikomedijsko proslulemu notarju Carlju. Ta možakar, ki bi spadal pač vse kam drugam nego na notarsko mesto, je hotel zopet nekaj komandirati, pa ta dan ni prišel na svoj račun. Izziva vedno, dela združbe in prepire, potem pa skuša posledice s pomočjo gotovih organov vse zvaliti na druge. Da so tudi ta dan nekaj nameravali, je dokaz izjava dveh orjuncev, ki sta se kmalu po prihodu in še pred shodom odpeljala v vzklikom: «Odhajava, ker danes ne bova imela prilike za pretep.» V kolikor smo mogli to «impozantno» četo, sestojajo iz par ljudi, pregledati, smo opazili med njo prav zanimivo družbo. Zraven sta bili dve učiteljici. Kako prideta dve vzgojiteljici v to družbo, ki ji je edino vzgojno orožje v njenem boju za nacijo bomba, granata, revolver in boksar, in vse to proti članom istega naroda. Starši, ali vidite, v kakšnih rokah je vzgoja vaših otrok? Če ste s tem zadovoljni, potem je seveda na vse strani prav. Če pa niste s tem zadovoljni, potem pa tudi veste, kaj vam je storiti. Dalje sta bila v tej «množici» tudi dva aktivna uradnika sodišča. «Pravica» je slepa, morda ta dva moža raditega slepomišita med orjuni po Žužemberku. Pri enem od teh dveh aktivnih ju-

stičnih uradnikov se tudi zbirajo ti pičli in sklepajo svoje krvave pohode za nacijo. Žužemberk je te junake tako sijajno sprejel, da v celem Žužemberku ni bilo niti ene zastave. Druge nesreče ni bilo. O nadaljnjih načrtih orjunašev za «nacijo» bomo še poročali.

d *Sokoli na Jesenicah*. Z ameriškano reklamo so bobnali Sokoli svojo gorenjsko župo v nedeljo 13. t. m. na Jesenicah. Na predvečer je Žerjav Sokolom na čast imenoval za jeseniškega gerenta znanega Humerja z naročilom, da Sokole drugi dan pozdravi v imenu občine. In napačil je dan. Pa so šli jeseniški klerikalci v Bohinj, socialisti in komunisti v Kranjsko goro, radikalci na Golico, drugi pa na gore in v okolico. V tako očiščene Jesenice je prikoral sokolska župa 383 mož s sokolicami, naraščajem, godbeniki in civilisti vred. Na čelu teh tičev je jezdil dr. Rekar, slavni prvi odpadnik od katoliške vere na Jesenicah.

n *Orjunaški lopovi*. Ta teden so Orjunci ukradli v Vevčah nek kip, v D. M. v Polju so razgrajali in grozili v tamošnji gostilni in le delavcem, ki so prihiteli na pomoč, se je zahvaliti, da niso nikogar ubili. V soboto ponoči so pa Orjunci sredi Ljubljane pred glavno pošto ustrelili nekega mladega tapetinskega pomočnika Zadravca. Orjunci so hudo ranili tudi Ivana Šotlerja iz Šiške. Pri poboju je bil težko ranjen Orjunaš Petrič.

d *Ivan Ažman, načelnik samostojnežev za Gorenjsko — smrkavec*. »Kmetijski list« dne 9. julija piše: »Zadnje čase se pojavljajo pogosto, da si nedorastli smrkavci, oboroženi s samokresom v imenu Orjune dovoljujejo neverjetnih stvari. V nadaljnjem dopisu se »Kmetijski list« jezi nad Orjuno, ki zadnji čas vprizarja škandale po Sloveniji, zlasti škandale v Podnartu. V »Jutru« št. 159 pa beremo, da je g. Ivan Ažman v imenu leškega novoizvoljenega občinskega sveta pozdravljaj in proslavljaj ravno tiste Orjunce, ki so par ur kasneje streljali v Podnartu. Mi vemo tudi, da je g. Ažman nosil orjunskega znak, odkar je v Sloveniji Orjuna. Nastopal je z orjunskim znakom tudi v Lescah med »smrkavci«, ki so v Podnartu streljali. Bil je med njimi kot enak med enakimi, kot brat med brati in radovedni smo sedaj, kaj bo dejal, ko ga je »Kmetijski list« s smrkavcem nahrulil.

d *Sodniki — politiki*. Pravijo, da sodniki ne smejo biti politiki. Postava je taka. In kadar kak sodnik dela pri kakšni nepolitični katoliški organizaciji ga že primejo za vrat, češ da vganja politiko. V Radovljici je pa sodnik dr. Prešeren, Žerjavov glavni agitator, izvoljen v občinski odbor na kandidatni listi JDS in voditelj demokratskega političnega kluba — pa mu nihče nič ne reče. To je tudi enakost.

d *Nova slovenska cerkev v Ameriki*. Dne 22. junija t. l. so v Newburgu, Ohio,

blagoslovili vogelni kamen za novo slovensko cerkev. Slavnostna govornika sta bila ob tej priliki msgr. Pfeil in Rew. Vitus Hribar, prvi slovenski duhovnik v državi Ohio.

d *Človek ni žival.* V angleškem parlamentu je bil predložen zakonski načrt s katerim naj bi bil vržen veronauk iz vseh šol. Toda za predlog je glasovalo samo 162 glasov dočim jih je bilo 233 proti. Tako je predlog propadel. Med govorom o tej stvari je rekel neki poslanec: »Človek ni žival, ki ne ve nič o veri in Bogu. Nujno je potrebno, da naši otroci spoznajo vero in Boga, kajti le tako bodo dobro vzgojeni in pošteni ljudje.« Tudi pri nas je veliko takih, ki bi radi ponižali človeka na živalsko stopnjo.

d *21 letni morilec.* V Požegi je neki Milan Drejač bil obsojen na smrt na vešalih, ker je zadavil 13 letnega pastirja Stefana Takač. Umor je izvršil zato, ker je imel mladi pastir lepe nove copate, ki mu jih je potem morilec sezul in jih sebi nataknil, umorjenemu pa je dal svoje stare in razcapane.

d *Požar v Bevkah pri Vrhniki.* Preteklo sredo je ob 16 popoldne ob veliki nevihti treščilo v kozolec posestnika Janeza Lenarčiča št. 31 Poslopje je pogorelo popolnoma do tal. Uničenih je več stotov ječmena in sena, škoda je le deloma krita z zavarovalnico. Domači gasilci, takoj alarmirani, so prihiteli iz daljnih travnikov domov. Istočasno je iz Vrhnike prispela požarna bramba pod vodstvom župnega načelnika g. J. Jelovška. Gasilci so takoj stopili v akcijo ter se je le njim zahvaliti, da ni plamen zajel tudi bližnje kozolce ter hišne objekte, kar bi njih lastnikom povzročilo ogromno škodo. Nekoliko pozneje je došlo na pomoč tudi gasilno društvo iz Verda, ki pa vsled lokaliziranega požara ni stopilo v akcijo Vrhniki kakor tudi verdskim in domačim gasilcem za njihovo požrtvovalnost izreka tem potom svojo zahvalo prizadeti posestnik.

d *Toča na Štajerskem* je napravila škodo v občinah, ki merijo 18.000 ha, okrog 29 milijonov Din. Poslanci Falež, Pušenjak in Vesenjani so pri merodajnih oblastih posredovali za odpis davkov in podporo. Velikemu županstvu v Mariboru so stavili predlog, da se da oškodovanim ajda za seme in semensko žito brezplačno na razpolago. Radovedni smo, ali bo vlada, v kateri sede tudi demokrati, prijatelji dr. Žerjava in dr. Kukovca, storila svojo dolžnost.

d *Strela ubila ženo.* Dne 7. julija ob 10 zvečer je strela udarila v hišo posestnice Lize Sitar na Ugovcu (župnija Čadram). Okoli mize so sedeli posestnica, njen sin Janez Sitar in Sitarjeva žena, stara okoli 30 let, mati treh otrok. Strela je

zadela mlado ženo, ki je sedela poleg svoje tašče. Tašča je bila samo omamljena, žena pa takoj mrtva. Hiša se je vnela ter zgorela z gospodarskim poslopjem vred. Zgorela je tudi skoro vsa imovina z malimi izjemami.

d *Toča.* Iz Dolenje vasi pri Ribnici nam poročajo: Komaj smo prestali povodenj, že je udarila v ponedeljek zvečer toča, ki je napravila zopet obilo škode. Koruza je deloma strla, deloma zelo poškodovana, oves uničen, da bo treba kositi; v kolikor je pšenici rja prizanesla, jo je zdaj potolkla toča. Se hujska je pa škoda v sosednji Stari cerkvi, kjer so posamni deli polja docela uničeni.

d *Ljubljansko orlovsko okrožje* priredi dne 8. avgusta v Dev. Mar. Polju javen nastop združen s sv. mašo in taborom. To bo ena največjih orlovskih prireditev v letošnjem letu. Naj nihče ne zamudi, da jo poseti. Polovična vožnja je zaprosena. Prijatelji Orlovstva, pridite, pokazite, da cenite kulturno organizacijo. Danes, ko vlada splošno nasilje, kulturna organizacija kakor je orlovska, pač posebej zasluži, da jo podpiramo. Bog živi.

d *Silna toča* je na Vinici uničila dne 7. julija velik del pridelkov. Žalostno smo gledali na zbito in polomljeno koruzo, na potolčeno pšenico, na opustošene vinograde. Vihar, ki je od Dragatuša sem priplesal s točo, je ruval in podiral ter otresal sadno drevje ter delal škodo na strehah in stanovanjih. Upamo, da bo kdo kaj pomagal in da bodo vsaj polovico tako radi dali, kakor radi vzamejo pri davkih. Prosimo Te, dragi Domoljub, da se preveč ne smeješ, ako Ti povemo, da so točo naredili duhovniki — ali kakor pri nas nekateri po zgledu Hrvatov pravijo popovi. In nekateri cisto natančno vedo, kateri pop jo je naredil in zakaj. Ljudje, kdaj vas bo pamet srečala?

d *Viharji in nevihte v Italiji.* Iz cele Italije prihajajo poročila o silnih nevihtah in viharjih, ki so te dni divjali od severa do juga dežete. V okolici Milana je silna toča uničila skoro vse poljske pridelke. V Genovi je strela udarila v jambor neke ladje, ni pa poškodovala nikogar. V Speziji je nevihta uničila vse električne naprave, tako da je bilo vse mesto v temi. Na dalmatinski obali je vihar ruval drevesa. V Neapolju so valovi preplavili nižje ležeče dele mesta.

d *Viharji.* Na drugih mestih poročamo o silnih nesrečah, ki so jih povzročili viharji, toča in nevihte po naših vaseh. Strašni viharji so bili tudi v Ameriki. Mesto Wes-Sington je vihar kar dobesedno raznesel, kakor kako ptiče gnezdo. Škoda je velikanska. Tam in v okolici je vihar ubil in ponesrečil veliko ljudi. Poginile so

cele množice živine. Mesto Lovrain je razrušeno 300 ljudi je našlo smrt v viharju, 1500 jih je težko ranjenih. Mesto Pretoria je poškodovano. Škoda cenijo na eno milijardo dolarjev. 5 ljudi je ubil vihar.

d *Stari ljudje.* V okolici Baračina v Srbiji živi več ljudi, ki so stari nad sto let. Najstarejši med njimi je neki Veličkovič, ki je star 120 let. Starček še jako dobro vidi, tudi apetit ima dober, samo sluh mu je nekoliko opešal. Na polju dela še vedno lažja dela, če pa onemore, pa pase ovce.

d *103 letna starica.* V Subotici je te dni umrla starica Kata Mesaroš, ki je bila rojena leta 1821., torej je stara ravno 103 leta. Do zadnjega časa je bila krepka ter čvrsta.

d *V Sloveniji* pride na vsakih 1000 moških 1098 žensk, dočim pride v Bosni in Hercegovini na vsakih 1000 moških samo 957 žensk.

d *Razburjenje* radi komunističnih lepakov. Po Mariboru in Ljubljani so bili te dni nalepljeni lepaki, ki so opisovali justifikacijo Fakina v Trbovljah in inkvizicijo napram delavcu Juvan. Ti lepaki sedaj silno razburjajo policajdemokratski Izraeli: »Jutro«, »Narode«, »Tabor« in seve tudi orjunge. Ti nedolžni in resnico oznanajoči lepaki tako razburjajo naprednjake, ker jih je sram afrikansko divje nekulturnosti, katero uganjajo orjunaši. Mariborska tiskarna je brez podpisa tiskarne in brez cenzure in z debelimi črkami tiskala orjunske lepake, ki so pozivali na boj in poboj »klerikalnih Žebotovih band«, katerih sploh ni bilo, ampak so vzrastle samo v zajetih junaških orjunskih glavah. Ti orjunski lepaki so tedaj mirno viseli, nikdo se ni zmednil zanje.

d *Na Bitnjah pri Boh. Bistrici* so neznan tatovi okradli v noči na 7. julija trgovino in tobačno zalogo g. Kreka. Tatovi so pobrali ves tobak, mnogo moke, sladkorja in druge špecerije, srebrno uro in verižico in še mnogo drugih predmetov ter poleg še večjo vsoto denarja. Med drugim je tat tudi odnesel dve štambilji s firmo T. & M. Krek, Bitnje pri Bohinjski Bistrici v slovenskem in nemškem besedilu. Ker se bodo tatovi štambilij gotovo posluževali v svoje malopridne namene, svarimo vsakogar, da ne nasede prevari. Kdor bi pa izsledil tatove ali kak ukradeni predmet, bo dobil od g. Kreka nagrado.

d *Tiskarski škrat.* V zadnji številki »Domoljubca« se je v poročilu iz Zagorja ob Savi vrnila pomota. Župnija šteje 7000 in ne 700 duš. — Nekaterih, ki so si o priliki blagoslavljanja zvonov pridobili veliko zaslug in slavnost povzdignili, se v poročilu ni omenilo. Naj se dotični le potolažijo, saj je šlo vse v čast božjo in lepoto farne cerkve. Le s tako vneto naprej!

Dravo
Schicht Schichtovo milo z znamko „Jelen“

varuje Vaše drago perilo. Pri nakupu pazite na ime „Schicht“ in na znamko „Jelen“! 3

POLITIČNI ZAPISKI

p **Novi župani.** Vsi novi župani in občinski svetovalci, ki so somišljeniki SLS, naj takoj ko bodo izvoljeni pošljejo svoj natančen naslov na: Tajništvo SLS, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna.

p **Občinski in zaupniki SLS naj pošljejo takoj,** ko bo znana volitev župana in svetovalcev, na tajništvo S. L. S. natančne naslove in poročajo katerim strankam pripadajo novoizvoljeni občinski svetovalci in župan.

p **Občinski odborniki SLS naj se zlasti v tistih občinah kjer je veliko nasprotnikov v odboru,** organizirajo v poseben klub in naj si izvolijo predsednika, ki bo vse naše odbornike sklical večkrat na posvetovanje. Zlasti je potrebno, da se naši odborniki posvetujejo pred vsako sejo, da potem vsi enotno nastopajo in enotno glasujejo in so že vnaprej pripravljeni na morebitne napade nasprotnikov.

p **Občinske volitve so končno razpisane tudi za mesto Maribor.** Žerjav jih je zavlčeval kolikor jih je mogel, da bi si dobil ugodnejši trenutek za svojo Orjuna. Končno jih ni mogel več odložiti. V Ljubljani bi po zakonu tudi morale biti že razpisane nove volitve, toda orjunska gospoda, ki sedaj gospodari na ljubljanskem magistratu, se nič ne meni za postave in mirno vlada dalje na veliko škodo Ljubljane.

p **Radikalni župan.** Časopisi poročajo, da je v Vojnku pri Celju izvoljen za župana radikal Julko Kovačič. Ta mož je torej prvi slovenski radikalni župan. Tega madeža slovenskim županom ni bilo prav nič treba.

p **Ravnopravnost.** Na seji ministrskega sveta so bili odobreni tudi neki krediti za posamezna ministrstva. Tako je bilo odobreno za ministrstvo prosvete 20 milijonov dinarjev za šole. Ta kredit se bo porabil sledeče: Za Srbijo in Črno goro 13 milijonov, za Bosno in Hercegovino 4 milijone, za Dalmacijo 2, za Hrvatsko in Slavonijo pa 1 milijon. Če seštejemo 13 in 4 in 2 in 1 dobimo vsoto 20. Kolikost ostane potem za Slovenijo? Nič! To je Pucelj—Žerjavov centralizem.

p **Pribičevići delijo orožje.** Iz Like in obmejnih krajev Bosne so prišle pritožbe, da se tam deli zadnje čase velike množine orožja med Pribičevićeve pristaše. Razdelilo se je kakih 18.000 pušk v Liki in v obmejnih bosanskih krajih pa 30.000. Druge stranke vprašujejo za informacije, zakaj se je orožje razdelilo le med pristaše ene stranke. Tako se pripravljajo liberalci na nove volitve.

p **Pribičević—Žerjavova enakost.** Prosvetni minister je telefonično prepovedal zagrebškimi slušateljem vseučilišča izplačati podpore tudi če so izpolnili vse predpisane pogoje. Svojo odredbo utemeljuje Pribičević s kravali, ki so jih zagrebški visokošolci uprizorili. Na belgrajskem vseučilišču se dogajajo taki kravali vsako leto

parkrat, pa zato nikomur v glavo ne pade, da bi pridnim dijakom trgal podporo. To je edinstvo.

p **Zmanjšanje redne vojske na Češkem.** Dne 9. junija je čechoslovaški parlament sprejel načrt zakona s katerim se ugotavlja število redne vojske do 30. sept. 1927. Ta zakon je zmanjšal redno armado od 150.000 mož na 120.000. Ko pa so v našem parlamentu poslanci SLS tudi zahtevali znižanje vojaškega kadra so jih liberalci zmerjali in jim očitali, da so sovražniki domovine.

p **Izjava.** Podpisani, kateri smo bili izvoljeni na kandidatni listi «Združeni Dupljanci» za občinske volitve v Križah pri Trziču, izjavljamo, da smo pristaši SLS in odločno stojimo na avtonomističnem programu. — Duplje, dne 13. julija 1924. — Mihael Šter, Anton Bokovec, Ivan Klančnik.

p **Shod SLS v Ambrusu.** Preteklo nedeljo se je vršil v Ambrusu sijajno obiskan shod SLS. Poročal je poslanec dr. Kulovec. Zborovalci so izrekli zaupnico Jugoslovanskemu klubu in sklenili ostre resolucije proti režimu.

p **Kralj se je vrnil v Belgrad.** Temu pripisujejo v politiki veliko važnost. Pričakujejo, da se bo ob tej priliki odločilo, ali naj še nadalje vlada «nacionalni blok Pa-Pri» (kvatica za Pašić—Pribičevićevo koalicijo) ali naj prevzamejo državno krmilo drugi možje.

p **Žerjav se ves tresse,** hodi po Belgradu in podpira «blok Pa-Pri». Boji se, kaj bo z njim, inž. Kranjcem in drugimi Orjunaši, ki so krivi tolikih pobojev, umorov in požigov v Sloveniji, če jih ne bo več varovala «močna roka».

p **Žerjavovi listi** zato lažejo na vse pretege in skušajo SLS v Belgradu očrniti s tem, da je zvezana s komunisti in da jih podpira, ker listi SLS obsojajo umore komunističnih pristošev. SLS pa je in bo stala vedno na strani pravice. Zato tudi Žerjavu in njegovi Orjuni nismo prizanesli in mu ne bomo, ne morda radi prijateljstva s komunisti, ampak radi pravice.

p **Nov tednik.** Kakor navadno, kadar se od blizu ali bolj daleč čutijo volitve, tako tudi sedaj nastajajo novi listi. To pot so radikalni na delu. Zadnjič smo poročali o «Narodnem gospodarju», ki ga bodo radikalni izdajali v Mariboru, danes že zopet lahko enega naznamimo. Znani trboveljski mož Miha Koren, ki je bil nekdanj komunist in sovjetski agitator, danes pa je Pašičev velesrbski priganjač med delavstvom, je začel izdajati tednik «Slovenski dom», list za kmetstvo, delavstvo in obrtno ljudstvo. Ta list ima pa nalogo delati razdor med slovenskim ljudstvom in gnati slovensko kmetstvo, delavstvo in obrtno ljudstvo v naročje velesrbske radikalije, naše premoženje pa v žrelo belgrajskih porodic. List je poleg tega brezverski. S tem je povedano vse.

p **Radić bi se bil rad iz Moskve vrnil na Dunaj** pa mu je avstrijska vlada bivanje na Dunaju prepovedala, ker je gostoljubnost prvokrat izrabljal v politične in agitačijske namene.

PO SVETU

Praški posvet (konferenca) Male antante. Pretekli petek so se v Pragi zbrali zunanji ministri Češkoslovaške, Jugoslavije in Rumunije, da se posvetujejo o političnih stvareh. V Evropi je nastal popolnoma nov politični položaj, odkar sta se dve najmočnejši državi Anglija in Francija sporazumeli, da bosta vodili napram Nemčiji vzajemno politiko. Dokler sta bili Anglija in Francija v tem oziru med seboj sprti, je bila Italija naravnost jeziček na politični tehtnici, zdaj pa, ko sta se Anglija in Francija odločili, da bosta v najvažnejšem evrop. vprašanju nastopali složno, je globoko padel pomen Italije v evropski politiki. Da najdejo pravo smer, kakršno naj v tem položaju zavzamejo Češkoslovaška, Jugoslavija in Rumunija, zato so se zbrali njihovi zunanji ministri v Pragi. Razen s tem vprašanjem pa so se bavili za nas Jugoslovane mogoče še z mnogo bolj važnim vprašanjem, namreč z odnosi do Rusije. Češkoslovaška že odnekad deluje na to, da tudi Mala antanta pravno prizna sovjetsko Rusijo, kar so storile že večji del vse države. Gotovo je to, da bo Češkoslovaška storila to takoj, ko se odloči za to še Francija. Tudi Jugoslavija bi to že davno storila, ko bi v Belgradu ne bil na krmilu Pašić, ki stoji pod vplivom ruskih caristov. Rumunija pa ima težko vest kar se tiče Rusije. Dokler ne bosta Rusija in Rumunija rešili sporazumno vprašanje Besarabije, ne bo pravega prijateljstva med njima. Spor pa, ki radi Besarabije obstoji danes med Rusijo in Rumunijo, pa zelo otežuje tudi stališče ostalih dveh zaveznikov, ki se zavedata, kolikšnega pomena bi bilo dobro razmerje z Rusijo. — Težke in važne naloge so imeli zunanji ministri v Pragi, da jih rešijo. Herriot in Macdonald se resno trudita, da uvedeta v Evropi moralno politiko. Na katero plat se je obrnila Mala antanta, še ni poročil, še manj pa dejanj. Posveti so trajali tri dni.

MED BRATI IN SESTRAMI.

n Mörs — Nemčija. Dragi Domoljub prosim, da tudi meni privoščiš mal kotiček, da se tudi enkrat oglasim kot tvoj dvajsetletni naročnik. Preteklega meseca majnika je minilo dvajset let, kar te vedno prebiram. In še vedno bolj hrepenim po tebi. Težko čakam dneva, ko potrka društveni sluga na vrata, da mi prinaša zanimivosti in novice iz domovine in mojeja rojstnega kraja. Ko ravno v zadnji številki čitam, da se bode v moji rojstni fari v Komendi obhajalo blagoslovljenje orlovske zastave in ko čitam, da se zbirajo povabljeni v Mosteh, v moji rojstni vasi, častitam vsem Komenčanom in se veselim z vami. Dragi rojaki tudi nas tukajšnje Slovence

Vedno najnovejše

volneno blago za ženske obleke in bluze
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

SIRON · DOMOVINE

DOLENJA VAS PRI RIBNICI.

Kaka živahnost je v naši občini zavladala, ko se bliža volitev obč. odbora. Posebno Prigorica ima hude politikarje. Svesti so si tako svoje zmage, da se na Petrov dan še ugrabili sami med seboj ali naj bo šupan Rudl ali Simičev Tone. Stela sta že knofe na lajbelcu in ko je knof pokazal srečo Tonetu, je skočil vmes Jožljav Janca, ki tudi čuti v sebi vsvišeone zmoglosti. Komaj so se ugrabili, kdo bo šupan, kar jih opozori sesed, da še liste ne morejo sestaviti, ker je premalo v občini semisljenikov. Pa jezašel Rudl ponujati spet listo za podpis, a vsakdo ga je hvalečno odklonil. Nič sreče! A prišla je pomoč! Ker je agitacija za liberalno stranko danes dober zaslužek, se je tega škelta poprijel znani agent in pisatelj Klavs iz Gorenje vasi. Pripeljala sta se z voditeljem radikalov dr. Sajovcem in sta začela nabirati podpise. Denarja dosti, pijače dosti, pa se je vjelo nekaj kalinov v Greanah. Ko je bila čista že malo bolj napolnjena, se pa dvigne stari vodja v Pripionci, vdari se po prsih, čes, sme mi tu in stopil je na čelo garde. Kako Rudl grdo gleda na ata, ko še nočejo v politični penziji Klavs pa dan na dan hodi po vaseh, kliče pijače, vse za zmago liberalne stranke. Silno smo radovedni, kdo se je prodal za par grošev tem hujskačem, imena onih ostanje ohranjena, da bodo še dolgo ljudje znali, kdo je svoje prepričanje prodal za judejeve groše in kosarce vina. Ker pri dobrem delu sedanjega odbora SLS nimajo nasprotniki ničesar očitati obč. gospodarstvu, zato so si izbrali druge zabavljice, in sicer tako-le. Obč. odbor je kriv visoke dohodnine, obč. odbor dela škodo s tem, da je nahranil 110.000 K, od te svote pa mora občina plačevati procento. Najlepše je pa to-le: Če boste volili klerikalece, bo za šupana kak kmet, to je pa slabo. Imeti morate za šupana bogatega človeka, od katerega pade cekin, od kmeta pa le uš. Te besede zaslušajo, da vsak občan take hujskače trešči iz hiše, kaj šele da bi jim verjel. Pomislimo! Ali je Sajovec ali Klavs kaj pomagal, da so se dolgovi občine plačali, da so se nabrali lepi zneski za občino, da so se dobili občinski semnji, da so ni plačala nikaka naklada za občino na davke, da so jo rešila občina nevarne obveznosti, plačevali za mešč. šolo v Ribnici L. dr.? Dr. Sajovec in Klavs sta prišla sluziti denar. Da bo prišel trd račun s njima in vsem onim, ki ju podpirajo, to lahko še danes povemo. Denar, za katerega teče vino ni ne iz Klavsevega žepa ne iz dr. Sajoveca, marveč je iz ljudskih žepov. Kdor ga prime, je omadeševan! Kdo pa je v naši občini ovaduh za dohodnino, tega pa bomo pa s pristom pokazali in ta je iz vrst Rudlovo sorte! Razumete!

GORJE.

Dne 26. junija smo spremili staroste našega bralnega društva na njegovi zadnji poti, in sicer kot prvega na naše novo pokopališče. To je bil Simon Jan, stari Zumrčev oče iz Mervka. Pokojnik je bil star 73 let in lahko rečemo, steber SLS v Gorjah. Bil je naročnik »Demoljubac od njegovega početka ter ustanovni član našega društva. Bil je nad 55 let občinski odbornik in svetovalec in se je med vojno radi boleznii odpovedal. Sodeloval je pri zidavi starega Gorjanskega doma leta 1883. In sodaj hudo bolan v postelji je še povpraševal, kako se sidi novi dem. Bralno društvo mu je šlo naproti na njegov dom in ga spremlilo z zastavo in vencem v cerkev in potema na pokopališče, kjer mu je društveni pevski zbor zapel dve žalostnički in se tako poslovil od svojega najstarejšega ustanovnega člana. Bog mu daj večni mir.

UNEC.

IZ naše vasi še dolgo ni bilo glasu. Dopisnik »Jutrca« in »Domovine«, baje neki privandranit železniški poduradnik Pavlovič, ki je glavni zaupnik in član vodstva nasilne jedesarije v občini Rakek, ponavlja napade na odločno pristaše SLS dematično. Potrpeti smo dolgo, a vsake stvari je enkrat konec. Kdo bo prizadet, naj se zhrudi napadom »Jutrca« in »Domovine«. Zavedni pristaši SLS se ne bodo pustili odsej od nikogar ustrahovati in blati. Da je dopisnik sploh mogel napisati (brez podpisal), si je izbral slučaj našega novega kovača. Ta morda res ni bil pravi mož, kot smo si ga želeli,

toda za tuje ljudi ne more nihče znati, če so zasluživi in pošteni. Pristaši SLS od novega kovača niso zahtevali nikake izjave o poštenosti, pač pa se radi slabihkušenj z našim starim kovačem Mrškom pričakovali samo lastnosti, ki jih sedanjii oblastni naš kovač nima. To se pravi uslužnost, prijaznost in obzirnost do vseh, pa najsi so to tudi »klerikaleci«. Mislimo, da smemo to tudi zahtevati od vsakega obrtnika, ki hoče pri nas služiti svoj kruh! Gospoda dopisnika prosimo da zaznamuje vse one svoje pristaše ki so kot on privandranit k nam, pa so doslej bili v prvi vrsti ravno oni krivi, da v naši občini ni pravega miru. Saj so ravno privandranit doslej uganjali razdiralno politiko med občani. Danes so ravno domačini podvrženi zasramovanju in blatenju od strani teh ljudi. Za zgled ravno služi naš kovač Mršek, ki ga dopisnik s takim ponosom brani, pač zato, ker je predsednik slavne JLS v občini Rakek. Naj nam le popiše, kako je ta odlični steber demokratske stranke priromal k nam in koliko strank je še premenjal, da je ustavil v svoji častihlepnosti pri predsedništvu vsemogočne jedesarije. Popiše naj natančno, kako hvaležen je svojim sovaščanom za vse svoje premoženje, ki mu ga je v kovačnico znosila vsa vas v večini svoje dni klerikalna. Pove naj kako je prišel in za kakšno ceno in kdo mu je pomagal do hiše in kovačije, ko ni imel pri prihodu drugega kot borne culo na hrbtu. Za slepo ceno je dobil v posest od upravnikor podobitinskega premoženja lepo vrednost, za katero je res lahko hvaležen za večne čase g. Gnozd. Danes pa ni v vasi skoro človeka, ki bi ga ta vzorni mož vesoljne naše jedesarije še ne bil očrnil, opsoval in obilil s ploho prestaških izrazov. De vliška se pa je bil povzpel ob priliki sadnjih skupščinških volitev, ko ga je bila »samostojnac« stranka imenovala varuhom svoje skrinjice. Tedaj je prišel v stari nadutosti uganjati nevaren teror, in to ravno proti svojim prejšnjim prijateljem. Napadi iz zmorjanje je bilo na vrsti dan za dnem. Kder ni šel injim, ga je obsul s nesramnimi psovkami. Posestnikom je grozil, da jim ne bo koval ali pa da bodo pristaši SLS morali kovanje dražje plačevati. Ker so pri skupščinških volitvah »klerikaleci« častno smagali, samostojni pa dobili proti pričakovanju mnogo manj glasov, je mož naravnost podivil ter izjavil, da prvii skrinjicic ne bo več koval! Z zaničevanjem in preziranjem je se oziral na pristaše SLS, jih dalje sramotil ter koval prav črne naklepe proti posameznim našim pristašem. Prišel jim je krasti dobro ime s očitanjem nepoštenih dejanj; seveda vse brez dokazov. Ke so se lansko jesen približale občinske volitve tedaj je v svoji častilakomnosti svoj hujskaški posel še potrojil. Videč v njem »močno rokoc, ki bi znala spraviti s svoje strahovlade vse odvisne kmetovalce v liberalni jedesarski tabor, je sklenil generalni štab v JDS, da ga nagradi s častnim mestom na kandidadni listi »naprednih mož«. Sijajen agitator se je v svoji objestnosti vozil na dan volitev v vsem svojem političnem veličanstvu okrog ter agitiral proti »klerikalecem«, ki se mu v svoji ponižnosti za plačilo še pridno nosili zaslužek v kovačnico. Končno pa je bilo njim le proveč ter so sklenili, da si pomagajo in otreseje človeka, ki jih za zaslužek še sramoti in obrekuje, jim žuga in strahuje ter govori celo o »stlakic«, ki da je dela pristašem SLS. Do skrajnosti sili tega naduteža, ki že desetletja rolni naš nami vaščani ter nas izriva, so se dobili možje, ki so drugemu kovaču preskrbeli primeren prostor in zaslužek. To je bil hud udarec po glavi oblastnega predsednika jedesarske organizacije pri nas! Ogenj v strehi — cele jedesarije, ki komandira in strahuje vse občino, odkar se ji je posrečilo dobiti na svojo stran birve »samostojnežec in socialiste. Odtod napadi na najboljše naše može, ki se ne daje strahovati nikomur! Vam možje dematični SLS pa sledete: Kder Vas blati in psuje, temu niti vinarja ne več! Stojte na braniku

Dobro in poceni

se kupuje v manufakturni trgovini
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mostni trg 16.
51

Kaka vesel dan 27. julija. Ta dan bode v Linfortu tukaj pri nas tudi blagoslovljena zastava našega društva svete Barbare. Vam pošiljam pozdrave v imenu vseh rojakov Jožef Kepic.

Zalostno obletnice. 1. Dne 13. julija 1920. je bil požgan Narodni dom v Trstu. — 2. Dne 14. julija 1920. je bil požgan Narodni dom v Puli. — 3. Skoro istočasno so vdrli v Pazinu v tiskarno »Pučkega Prijatelja« in jo uničili. Očrnele stene kriče po pravici.

Kresovi. Na predvečer sv. Cirila in Metoda so goreli po vsej goriški okolici, v Vipavski dolini in povsod, kjer žive naši bratje, mogočni kresovi. Kresovi so govorili za pravice slovenskega rodu.

France Bevk, znani slovenski pisatelj na Goriškem, je napisal dramo v 3 dejanjih »Kajnc. Delo je izročil mariborskemu gledališču, da ga uprizori.

Nasilje. — Idrija. 4. t. m. je bil razpuščen idrijski občinski svet. Za izrednega komisarja je bil imenovan general Carlo Castelazzi. Na kaj se bodo potem vrgli, ko bodo razpuščeni vsi slovenski občinski sveti, še ni znano.

Mons. dr. Faidutti je imenovan za apostolskega nuncija na Litovskem. Dr. Faidutti je bil do poloma Avstrije goriški deželni glavar. Ko so prišli od poloma Avstrije Italijani v Gorico, je zbežal na Dunaj. Odtod bi se bil rad pozneje vrnil v Gorico, ali vsled groženj laških nacionalistov se je raje umaknil v Rim, kjer je bil zaposlen v Vatikanu.

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani — r. z. z. o. z.

ki se je PRESELILA iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg nunske cerkve v lastno novo palačo na MIKLOŠIČEVI cesti poleg hotela »UNION«. — Hranilno vlogo se obrestujejo

najboljše

z ozirom na višino zneska in odpovedni čas

Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, ker poseduje Vzajemna posojilnica večino delnic stavbene delniške družbe hotela »Union« v Ljubljani. — Vrhutega je njena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu- in inozemstvu. — Denar se naloži lahko tudi po poštnih položnicah. 5881

Poročni prstani

14 kar. zlato
6 kar. zlato
amerik. dubl4

vedno v zalogi

F. ČUDEN

Ljubljana, Prešernova 1
Šelenburgova 7

PRODA SE radi preselitve iz Jugoslavije v Nemško Austrijo

malo posestvo

v prijetnem kraju blizu cerkve in šole: hiša z gospodar. poslopjem, sadni vrt, njiva in nekaj seče ter gozd. Cena je 35.000 Din. Več se poizve pri FR. SEBAT, Doslovče 19, p. žirovnica, Gorenj.

za svoje prepričanje, pa naj nam še tako groze po ostarjanih in po časopisih. Prišlo bodo še volitve in tedaj bomo vprašali kako in kdaj so prišli v občino nad nas. Če bodo prišli z dobrim namenom, se jim zahvalimo, če pa pridejo in jih hoste Vi redili, potem pa jih poženite s prvo medlo! Povejte jim, da ste neodvisni in pravi samostojni moške, ki se ne daste komandirati od privandranih ljudi in dolgoletnih združbarjev. Vedite, da sražba le njim koristi, nam vsem pa le škoduje!

Eden za vse.

IZ MIRNE PEČI.

V zadnjem času se je naperila proti našemu organistu Vurniku gonja. Vsega spoštovanja vrednega moža in njegove žene je kolar Albin Kramar osumil, da sta si prilastila neke njegove špice in remeljne. Orožništvo je v zadevi strogo poizvedovalo. Stvar je prišla pred okrajno sodišče v Novomestu, kjer sta pa Vurnik in njegova žena dobila popolno zadoščenje in bila popolnoma oproščena.

VACE.

Izid volitev na Vačah dne 29. junija je sledeč: Volivcem se je udeležilo 143, SLS 43, 3 odbornike. SKS 29, vezana z gospodarsko je dobila 79 glasov 5 odbornikov. Naša delavska, ki je prvič nastopila, je dobila 21 glasov, torej 1 odbornika. Vsa čast našim zavednim volivcem.

MALA NEDELJA.

V najlepši dobi, v 50. leto svoje starosti, je na trojisko nedeljo od kapi zadet, v petek 20. junija v jutro izdihnil svojo dušo, za čast bejzo vnet č. g. Jakob Cemažar. Kot begunec in žrtev italijanskih nestrpnosti je iskal službe v lavantinski škofiji. Njegov nekdanji škof dr. Karlin ga je postal k nam. Tu je razvil neumorno delavnost. Lansko leto je obhajal 25 letnice mašništva. Bil je 12 let župnik v Smarju pri Kopru v Istriji. V priznanje zaslug v cerkvi je bil pred 4 leti imenovan konzist. svet. trišške škofije. Rodil se je pokojni v Zeleni krah na Gorenjskem. Pri nas je služboval komaj 10 mesecev. Bog mu bodi plačnik, mi pa ga ohranimo v hvalečnem spominu. Pogreb se je vršil v pondeljek 23. junija. Naj počiva v miru!

PODZEMELJ.

Dne 2. junija smo imeli občinske volitve. Upravičenih volivcev je 328, volilo jih je 247 (75%). Šmukova lista je dobila 173 glasov (12 odb.), lista SLS 74 glasov (5 odb.). Če sploh kje pri volitvah, so bile pač pri nas odločilne krajevne razmere. Ljubzen do vina, obljava: da bo g. Šmuk kot gostilničar kupoval vino od svojih volivcev, razne laži zoper SLS in »klerikalece, ki so jih ljudje verjeli, in ne prav nazadnje tudi laž o kaplanski beri in ori. domu — vse to je vplivalo na sedanji uspeh volitev. Nič zato! Kar so izvolili, tó bodo imeli. Pa kakor še doslej niso bili povsem zadovoljni z dosedanjim županom, toliko manj bodo v bodoče. Vsak človek pokaže ob priliki svoje prave lice! Rečemo le tole: nasprotniki so mnogo objubljali, a objub ne bodo izpolnili. To naj si zapomnijo vsi, ki so radi mamljivih objub volili nasprotno listo. Eno pa je gotovo: ob tej volitvi so mnogi naši volivci dokazali, da ne vidijo dalje nego do svojega domačega plota. Niso namreč pomislili, kakšnega pomena so občinske volitve za naš narod. Pomen pa je ta: ako smagajo v občinah pristaši centralizma in srbske nadvlade, kar so sedaj vsi nasprotniki avtonomistične SLS, potem bo Belgrad naredil samo logičen sklep, namreč: Slovenija noče avtonomije. Če vpoštevamo to stališče, potem smo si ob teh volitvah nakopali veliko sramoto. Zakaj, doslej so samo tri občine v nasprotnih rokah: Kranj, Kamnik, Zeleni; a četrta je Podzemelj!

GORJE.

Zadnji čas se »Jutroc vedno zaganja v našega g. kaplana Markeža. Trdi, da g. kaplan zamenja svojo duhovsko službo. Kje? Kako, kdaj? Ali primerjate g. kaplana samim sebi? Zakaj »Jutroc ne piše, da učiteljstvo nagovarja naše otroke, da naj se nikar ne vpišejo k Ortom, temveč naj počakajo, ko se ustanovi Sokol, da pristopijo tja, in sicer jih tako nagovarja v žoli med poukom. Ali to spada v šolo? Dalje pravi: g. kaplan bo šel, Gorjanski dom pa se bo podr. Oho! Od kdaj je gorjanski »Jutroc dopisnik tako možan, da prestavlja kaplane? Povemo pa g. dopisniku »Jutrac, da naj se pazi, ker mogoče, da smo tudi mi Gorjanci toliko močni, da kak drug tak gospod, ki v resnici ne izpolnjuje svojih dolžnosti, sredi in Gorj. Cimbolj pa bo »Jutroc pisala

žez g. kaplana, tembolj ga bomo mi spoštovali ter mu zaupali. Vam g. kaplan Markež pa ključemo, Bog vas šivil! Le tako naprej! Gorjanci smo z vami!

GORJE.

Dne 25. junija smo imeli v svoji sredi prevzvišenega knežokola, ki so delili zakrament sv. birme. Prejšnji dan točno ob 4. uri so sprejeli prevzvišenega mladeniča v narodni soši in na konjih na meji fare v Lebenjah. Mladenič Jožef Slivnik je prevzvišenega pozdravil. Pri kapelici na Višelnici je čakala prevzvišenega šolska mladina pod vodstvom g. kaplana Markeža, kajti učiteljstvo se je vse odteguilo škofovemu sprejemu, ker ni vedelo, da bo v Gorjah sv. birma, kakor se je šolska voditeljica Katra Jerajeva sama izkazala. Čudno kajne, saj se vendar v Gorjah ni našel človek, ki ne vedel, kaj je ta dan v Gorjah. Na dan prvega sv. obhajila nobenega učitelja zraven, pri sprejemu škofovem zopet nabenega. To pa ste vedeli, da je na praznik sv. Rošjega Telesa procesija, da ste prepovedali, Orlicem so udeležiti procesije v kroju. Sedaj vas poznamo in smo si vas tudi zapomnili. Pred kapelico sv. Srca Jezusovega je pozdravil prevzvišenega g. župana Zaje ter g. župnik. Sprejema se je udeležil občinski odbor, bralno društvo z zastavo, Marijina družba z zastavo, Orli in Orlice v kroju ter orlovski naraščaj, le gasilcev ni bilo; vzkrok, naš novi Gorjanski dom. Zvečer je bila krasna podoknica ki jo je napravilo naše bralno društvo. Med pokanjem topičev in uhraniam zvonenjem se je pomikal krasen spoved iz cerkvene dvorane pred župnišče, kjer so društveni pevec pod vodstvom g. organista zapeli tri krasne pesmi. Drugi dan je bilo birmanih 250 naših otrok. Po sv. birni so nam prevzvišeni blagoslovili novo pokopališče. — V nedeljo 29. junija smo imeli občinske volitve. Kljub pritisku slabostojnih pod gospodarsko krinko in kljub socialističnemu pritisku je dobila SLS 14 odbornikov, slabostojna 3 in socialistična 8. »Jutroc ve povedati, kako se naše klerikalna trdnjava v Gorjah, koliko so klerikalci od zadnjih občinskih volitev nazadovali. Poglejmo: pred 3 leti, klerikalci 12 odbornikov, letos 14, socialisti pred 3 leti 9, letos 8 odbornikov. Slabostojni pred 3 leti 3 in letos 3. Pod kakim pritiskom ste si jih ohranili, veste sedaj sami prav dobro. Koliko je na »Jutrovič pisavi resnice, kdo je napredoval, sedite »Domoljubovi bravci sami.

MIRNA PEČ.

(Izza volitev.)

Tu v Mirni Peči se nahaja neki Albin Kramar, ki trdi da je kolar. Ljudje pa ga kot takega mnogo ne spoštevajo, ker ne drži besede in dela površno ter ima obenem zelo malo časa za delo, toliko več pa za popivanje po gostilnah na račun drugih gostov — seveda. Kot vnet pristaš Sokola in Orjune se je pokazal na dan volitev, ko je v ranih jutranjih urah pridno trgati nalepljene lepake SLS. Poskrbelo se je, da ga bo to veselje za drugičkrat minilo. Ta človek rad tudi dolži druge ljudi kaznivih dejanj z namenom, da bi dobil kako odškodnino, ker mu vedno zmanjkuje drobiča. To pot je poizkusil pri našem organistu in njegovi soprogi. A mesto 660 Din, se mu je podaljšal nos, kar so je lahko prepričali dne 24. junija pred sodiščem v Novemestu.

IZ POLJAN NAD SKOFO LOKO.

Dan 25. junij je bil za našo dolino dan nesreče. Ob 8. uri zjutraj so se začeli zbirati črni oblaki in usula se je toča v obliki velivnih kroglice, da smo vsi s strahom pričakovali kaj bo. Najhuje pa je bilo ob 5. popoldne, ko je strela udarila v napredno Orjunsko atranko. Kljub nadloveskemu naporu in devažanju gasilnih elementov se je požar razširil na sosednjo občino Trata. Sedaj nam ustljajejo brezplačno »Domovino«. V tem se najbolj odlikuje znani Nimrod Dolinar. Še nekaj! Doslej smo podpirali orjunske poljanske trgovce in smo jim nosili naše krajarce, sedaj je tega tudi konec in kraj. Nečemo, da bi orjunaši z našim denarjem kupovali revolverje, s katerim nas bodo potem streljali. Imamo tudi trgovca, ki je naš somišljenik in se bodemo sedaj držali gesta: Svoji k svojim!

SMARTNO PRI KRANJU.

Na sv. Petra in Pavla dan smo imeli pri nas občinske volitve. Imeli smo pet kandidatnih list, tri naše in dve nasprotni. Dobilo so naše liste: Kmečka zveza 95 glasov (l. 1921. 89) 6 odbornikov, Delavska zveza Stražišče in Bitnje skupno 173 glasov 12 odbornikov, Gospodarska (liberalna)

61 glasov (l. 1921. 74) 4 odbornike. Delavska stranka (soc. dem.) 51 glasov 3 odbornike. Prvotrajno smo napredovali za 114 glasov. Nasprotniki (liberalci) so naše hiše v zadnjem hipu preplavili s svojimi letaki, pogrevali stare lazi, osebne rotile, prosili in objubljali, vendar so moške in fantje iz cele občine odločno pokazali, da zaupajo dosedanjemu županu Fr. Basarju, postopenemu in postredljivemu Simnovemu Francetu. Čast in hvala vam moške, hvala vam fantje! Pametno in pa modro se je dosedaj gospodarilo in tako so se bo v občini tudi naprej. Glede raznih lazi in nasiltev bomo pa to še ob priliki spregovorili. Prav dobro nam ostane v spominu kranjska gmajna. Prepričani smo, da bodo v prihodnje tudi ostali volivci, ki so se dali za enkrat še pregovoriti in preslepiti, stopili na našo stran. Vsem volivcem možem in fantom še posebej za vaš trud, za vašo odločnost in močatost: čast in hvala! Volivni odbor.

VINICA OB KOLPI.

V nedeljo, dne 22. junija so imeli Sokoli okraj no prireditve v Vinici. Zeleni so si, kot vsak, ki kaj priredi, lepega vremena, pa tudi za praznik sv. R. T. so privoščili lepa vreme, da bi jim kot se rekli, procesija ne delala »skandalaa«, ki bi se bila v slučajer slabega vremena na praznik, vršila ime novano nedeljo. Procesija jim ni delala skandala, ker so je bila vršila na praznik ob najlepšem vremenu. Pač pa jim je delala skandal vreme na nedeljo in oni so s par stvarmi sami napravili skandal. Ker je bila ta nedelja sokolska, je bilo bolj potrebno, da se vrši sokolska služba kot pa božja. Sprejem gostov iz Hrvatske je bil med dopoldanske službe božje. V cerkvi je bila pridiga, pri mostu ob Kolpi pa so se pozdravljali bratje in sestri; v cerkvi so donele orglje in so se pele sv. pesmi, od mesta sem se je slišala godba in pesem. Najbolj obzvalovanja in graje vredno je, da je bila šolska mladina, kolikor je je pri naraščaju, vsa prisiljena biti brez svete mase. Cerkev in Kristus, umaknita se Sokoli, danes je njegov dan! Ako pa kdo, ki ima pravico in dolžnost, kaj posvari, je zamera velika.

Ko so ljudje odhajali ravno iz cerkve, je bla — nameneno po programu — vsa družba gostom od Kranjske nasproti. Vsi so lahko videli te junake, ki so ta dan prezirali vse, kar se je vršilo v cerkvi. Ljudstvo se je spodobno ohmalo. Nikjer ni bilo čuti javno ni ena žal beseda, pa ravno tako mrzlo in trdovrtno je ljudstvo molčalo s pozdravi. Pohod po Vinici je bil klavru in žalosten. Popolnoma nedostojna in neokusna je bila televadba nekaterih članic na oredja. Matere, ali bodo dete res dopustile, da se vaše hčere prekučujejo pred vsem ljudstvom in delajo stoji na bradih? Matere, ali res nimate več rade svojih še nedolžnih otrok, da jih puščate v tako družbo?

Da so bili tudi nekateri otroci pozno v noč, žez poimeti, pokonci, si ne upamo povedati, ker bi se hudo zamerili. Drugi so bili do četrte ure zjutraj skupaj. Le škoda, da ni bilo Stankota kje zraven, ko so se razhajali in si klicali: Zdravo, zdravo! Stanko bi jim bil odgovarjal: »Ha, bolano, bolano! Vraga ne!»

RIBNICA.

Preteklo soboto, na dan sv. Cirila in Metoda sem je mahnil na semenj v Doleno vas. Ker ni bilo posebne kupcije, sem gledal, kako so trgovci bahali in kegljali, mesarji pa pili. Vmes se je pa valil vsiljivi, plačani Klavš iz Ribnice, ki je pohiral po dolenski občini podpisane za — Kanado, mislil pa je na občinske volitve. Tudi jaz sem stopil v gostilno k »legemu Naectuc, kakor so mu včasih rekli. Tam se je zopet pridružil ribniški mesar z raskavim glasom, čes kako velik »prijatelj delavcev in kmetov« je on, pa ga hoče Domoljub kar uničiti, pomejduš! Ker nisem prav vedel, nad čem se mož tako jahi, sem nekoliko povprašal, in ribniški kmetje so mi povedali, da je zato tako srdit, ker so »klerikalci v ribniški občini predobro gospodarili v korist davkoplačevalcev. Liberalci so namreč svoj čas hoteli na račun ribniških davkoplačevalcev dati par stotico državnega posejaja, da bi so nadvetnik Mejšček bolj prikupil nazgoraj, saj bi sam ne bil itak nič prispeval. Odborniki slovenske ljudske stranke pa so dejali, da samo lump da več kakor ima, pa se občane ohvarevali pred to občutno obremenitvijo. Dalje so hoteli liberalci za meščanske šole že za to leto nabiti tržanem ribniškim 450 odstotkovno naklado, da bi tako razbremenili svoje brezmeisno gospodarstvo. »Klerikalci so zopet rekli: »Ne! Naj plačata Poljanec in Bukovčan, ki sta začela to šolo brez dovoljenja zidati!« In tako so bili zaenkrat re-

GOSPODAR

Iz česa je sadje.

Malokdo pomisli, ko uživa sadje, kaj ima ono pravzaprav v sebi. Da je sveže in predelano zdrava in poživiljajoča hrana za staro in mlado za zdravo in bolno, o tem menda nihče več ne dvomi. Katere sestavine pa so v sadju in kako uplivajo na naš organizem glede na redilnost in zlasti na prebavo, o tem pa ljudje ne vprašajo, dasi bi bilo potrebno. Ko bi poznali sadne sestavine, bi ga gotovo bolj cenili in rajši uživali.

Glavna sestavina vsakega sadja razen lupinastega je voda, katere je v zrelih plodovih 80 do 85 odstotkov. V 100 kg jabolk ali hrušek je torej najmanj 80 litrov vode. Največ je je takrat, ko sadje dozori. Pozneje izhlapi iz vsakega sadja nekoliko vode. Zato zvane kolikortoliko. Razmeroma največ vode izgube jabolka in hruške z robato kožo (kosmači), najmanj pa ona z gladko, mastno kožo. V tem oziru je razlike za 10 do 15 odstotkov. V vodi, ki je v sadju, so raztopljene skoro vse druge sadne sestavine in sicer: sladkor, sadna kislina, čreslovina, beljakovina in rudninske snovi. To je sadni sok.

Sladkor je najvažnejša sestavina vsakega sadja. V jabolkih in hruškah ga je 10 do 15% — na 100 kg sadja pride torej 10 do 15 kg sladkorja. V našem grozdju ga je do 20%, včasih tudi nekaj več. Množina sladkorja v sadju je silno različna ter se ravna po plemenu, sorti, pa tudi po kraju, kjer raste in po letini. Nekatere sorte so slajše nego druge, v toplejših krajih in v vročih letih ima isto sadje več sladkorja nego v hladnejših pokrajinah in ob nizkih letih. Lega, kjer drevje raste in pa vreme ob zorenju tudi močno upliva na množino sladkorja. Sladkor je edina sestavina, ki prihaja v poštev kot redilna snov v sadju. Ker je izredno lahko prebaven, zato je sadje tako priporočena hrana za vsakogar, zlasti pa za otroke in bolnike.

Kislina je tudi važna sadna sestavina že zaradi tega, ker ga varuje, da se prehitro ne pokvari. Sadju daje prijeten, rezek, osvežujoč okus. V jabolkih je povprečno pol odstotka kisline, v kruškah pa precej manj, v jagodičastem sadju pa precej več, včasih celo do 2%. Kislina jako prevzame sladkor, da se nam zdi nekatero sadje prekislo. Ko kislina sadje (kislina jabolka) v shrambi pozoreva, mineva kislina bolj in bolj, zato je sčasoma slajše in okusnejše. Sadje, ki ima premalo kisline, nima veljave (sladka jabolka). Kislina vobče ugodno vpliva na prebavila, ker jih nalahko draži in tako pospešuje prebavo in odvajanje. Prav majhni otroci pa bi ne smeli uživati kislega sadja, ker so njihova prebavila še prenežna za kislino. V tem oziru je posebno neugodno nezrelo sadje.

Marsikdo misli, da povzročajo uživanje sadja grižo. To pa ni res. Sadje samo na sebi nikdar ne more začeti griže. Pač pa se z nesnažnim sadjem, ki gre iz rok v roke, ki je prašno, prav lahko prenašajo tro-

si, ki takorekoč zasejejo to hudo bolezen v prebavilih. Zato je jako potrebno, da sadje temeljito operemo, preden ga uživamo, zlasti tisto, ki ga kupimo na trgu in ne vemo, kod se je že valjalo in kdo ga je že imel v rokah.

V vsakem sadju je tudi nekoliko čreslovine, v hruškah moštnicah razmeroma največ, v jabolkih pa najmanj. Čreslovino spoznamo po trpkem, zagatnem okusu. Ko sadje popolnoma dozori in se zgodi (zmeči), izgine čreslovina. Tudi jo preženemo, ako sadje skuhamo. Čreslovina dela sadje bolj trpežno. Zlasti važna je pri napravi sadjevca; ako je manjka, se ne učisti.

Rastlinske beljakovine je v sadju tako malo, da komaj hodi v poštev kot redilna snov.

Rudninske (neorganske) snovi v sadju so pa v zdravstvenem oziru jako važne, ker naš organizem ostane zdrav le tedaj, ako mu dovajamo v zadostni množini kalija, železa, apna, fosfora, magnezije in pa žvepla. V malokaterem živilu se pa nahajajo te snovi v tako primerni obliki kakor ravno v sadju.

Končno je v sadju tudi nekaj odstotkov staničnine, ki tvori nekako ogrodje vsakega sadja. Sicer je za nas skoro neprebavna, vendar pa potrebna.

Kdor je zdrav naj uživa le sirovo sadje, ki naj bo zrelo in snažno. Bolnikom prija bolj kuhano sadje in razni izdelki iz njega.

Letina.

Žitna letina. Kolikor je mogoče presoditi po zasebnih vesteh in uradnih poročilih bo žitna letina v naši državi v splošnem izredno dobra. V Banatu je žetev že začela in časopisje poroča, da je v vršički in pančevski okolici požeta že polovica žita. Računa se, da je kvantiteta znatno večja nego lani, a kvaliteta je manj dobra. Cene pšenice za poznejše dobave se gibljejo med 240 do 260 Din. — Po informacijah ministrstva za poljedelstvo se ravnotako v Južni Srbiji pričakuje izvrstna žetev. Pridelek pšenice, koruze, ovsu in ječmena se cenil, da bo za 50 odstotkov večji od lanskega. Tudi krompir in fižol obetata obilen pridelek. Le sadja bo malo, ker ga je vzelo pomladno hladno vreme. — Na Ogrskem bo od letošnje pšenične letine preostalo za izvoz 6 do 7 milijonov meterskih stotov. Izvoz bo financiral Ogrska narodna banka. — Tudi Italija pričakuje boljše letino pšenice od lani, toda pridelek ne bo tako visok ker je obdelana površina za okrog 120.000 hektarov manjša od minolega leta. Letošnji pridelek računajo na 48 milijonov stotov pšenice, torej za 1 milijon več od lani. — Amerika obeta v splošnem srednje dobro letino, Evropa povprečno nekaj slabšo od lani, Rusija pa, kakor je soditi po zadnjih vesteh, zelo slabo. Tam je namreč v nekaterih gubernijah zavladala izredna suša, ki vničuje posevke in travnike. Vročina dosega 46 do 48 stopinj. Vслед pomanjkanja krme silno padajo cene živin, žitu pa rastejo

GELOVSKI ODSEK V KRANJU

obvešča vse bratske odseke kranjskega okrožja in vsa okoliška društva, da praznuje v nedeljo, dne 16. avgusta petindvajsetletnico svojega obstoja. Pri tej priložnosti bo odsek razvil prapor, katerega izdelajo ž. ž. sestre iz Maribora. Naprosajo se okoliška društva, da to upoštevajo in da svojih prireditev ne nastavijo na to nedeljo. Bog živi!

SMIHEL — STOPICE.

Za volitve v naši občini, ki bodo v nedeljo, dne 3. avgusta t. l. se je začel pravcati dirindaj. Liberalci bi radi natarbali volivce z lepimi imeni kandidatnih list. Nasprotniki dobro vedo, da je sedanjim župan g. Vovk znal pridobiti občini z umnim gospodarstvom lepa plemenitost in potem se jim cedijo dolgo slino. Da bi si zmago pri volitvah bolj zagotovili, so svoje liste za volitve zvezali. Liberalci, samostojenci in takozvana gospodarska stranka, ki je ravnotako liberalna kot imenovani dve, so s to vezavo pokazali, da so drug drugega vredni in se vedno najdejo v objemu, če je treba ubijati sklerikalce. Toda sklerikalcič bomo kljub vsem vezavam zmagali, ker smo s dosedanjim županom zadovoljni. Sli bomo vsi do zadnjega na volišče in volili Slovensko ljudsko stranko, to je drugo skričnico. Orjunskih liberalcev, samostojancev in drugih enakih prodavcev volivci občine Smihel—Stopice ne bodo volili. Volitve 3. avgusta morajo končati v znamenju protesta proti vsem zločinom in svinjarijam, ki jih uganja Orjuna po slovenski zemlji. Ako misli Zerjav, da nas bo prisilil s svoje bando, da bomo padli pred njim na kolena, se jako moti. Zato pa, kdor je pošten Slovenec, ne bo volil ne liberalcev in ne samostojancev.

JEZICA PRI LJUBLJANI.

Preteklo nedelje se je novoizvoljeni občinski odbor prvič po izvolitvi župana sestel k seji. Izvolili so se različni odseki in rešile so se težke zadeve. Na predlog našega odbornika g. Janka Dolničarja, je občinski odbor sklenil ostro resolucijo proti temu, da se morajo ljudskošolska izpričevala kolektivni, s čimer so prizadeti posebno kmeti in delavski sloji. Kljub mruvanju neklega takozvanega »naprednega«
odbornika (!) je občinski odbor soglasno sprejel omenjeno resolucijo, ki se pošlje na merodajno mesto. Tako so že pri prvi seji odborniki SLS pokazali da se zavedajo dolžnosti, ki so jo prevzeli z izvolitvijo in da hočejo vedno in povsod delati za ljudstvo. Takozvani »naprednjaki«
pa mislijo, da se dela za ljudstvo le s kričanjem po umazani »domovinici. Takoj pri prvi seji jih je že polovica ni prislo. Seveda sta nobeli gospodje grede popolnoma spat. Ob volitvah bodo pa zopet pisali kilometrske »gospodarske«
programe in jih kazali volivcem. Naše odbornike, ki so že pri prvi seji pokazali, da so vredni zaupanja, ki ga uživajo pri ogromni večini našega ljudstva, pa pozivamo, le krepko naprej po začrtani poti!

Stanje sliv v Bosni in Srbiji. Kakor poročajo iz Beograda bo letošnji pridelek sliv v Srbiji kakor tudi v Bosni, zelo slab, tako da bo izvoz skoro odpadel. Navadno gre večina sliv iz teh pokrajin v Nemčijo. Ta pa ima še veliko zalogo lanskega pridelka, vsled česar bi itak od nas le slabo kupovala.

Izgleđi za vinsko letino. Kakor splošno kaže bo letošnja vinska letina glede množine zaostala za lansko, ker je bila doba cvetja deževna in mrzla in je vsled tega grozdje slabo ocvetovalo. K temu je tudi grozdniki črvček poškodoval precej zaroda. O kakovosti pridelka sedaj ni mogoče še govoriti, ker o tem odločujeta meseca avgust in september. V zadnjem času se pa od povsod, tudi iz inozemstva javljajo vesti o močnem nastopanju peronosper in oidija, kateri boleznijo hudo napadati vinograde.

Vinska kriza v Dalmaciji. Iz severne Dalmacije javljajo, da je tam še okrog 120 tisoč hektolitrov vina nerazprodanega. Vseh teh zalog bo težko razprodati do nove trgatve, ki kaže precej dobro. Vinogradnike tarejo sedaj velike skrbi, kam pojdejo z novim vinom, ker bodo stari sodi še polni, a novih si ne morejo nabaviti. V tem položaju se nahajajo skoro vse občine severne Dalmacije doli do Splita. Uvedla se je akcija za skupno nastopanje vseh občin v vinskih zadevah. V kratkem se namerava sklicati zborovanje zastopnikov vseh občin, da se dometenijo, kako bi bilo premagati ta težki položaj.

Izpočetka je kazalo prav dobro. Mislili smo, da bomo imeli zopet prav dobro sadno letino. Žal, da je neugodno, deževno vreme v cvetju in še pozneje vplivalo precej kvarno na razvoj cvetja in na zarodek, tako da se nam obeta povprečno le srednja letina — po nekaterih krajih boljše, po drugih slabejša, ponekod celo prav slaba.

Najboljše kažejo *orehi*, ker so odganjali in cveteli menda prav povsod, brez slane, kar se zgodi redkokatero pomlad. Tako polnih orehov kakor so letos, že davno nismo videli. Kdor jih mora kupovati, naj se založi za dve leti.

Jabolka obetajo dober pridelek le po nekaterih okrajih po Gorenjskem, v litijem in logaškem okraju, manj po Dolenjskem, najmanj pa po Beli Krajini. Po Štajerskem so ponekod precej polna (celjski, konjiški okraj), drugod bo pa le bolj srednja, deloma tudi slaba letina. Vendar v splošnem pridelek ne bo slab.

Hrušek bo pa razmeroma precej manj. Najbrže jih je uničilo deževje v cvetju koncem aprila in začetkom maja. Ker hruške ne hodijo toliko vpoštev v sadni trgovini, bomo slabejšo letino laže preboleli. Najtežje jih bodo pogrešali ondi, kjer izdelujejo iz njih sadjevec.

Črešnjava letina je bila vobče srednja, malokje obilna. Vendar pa je bil trg bogato založen s tem prvim domačim sadom. Prodalo se je lahko vse, po razmeroma ugodnih cenah (na debelo po kakovosti od 8 do 6 Din za kg).

Češpelj in sliv bo letos najmanj. Le tu in tam poročajo o srednji letini. Gotovo je, da jih je uničilo slabo vreme v cvetu. To sadno pleme je v tem oziru najbolj občutljivo. Sicer pa so obrodile že več let zapored in ni čuda, ako eno leto počivajo.

Marelic in breskev je pri nas tako malo, da sploh ne hodijo vpoštev. Zlasti za breskve se naši sadjarji po vinorodnih krajih vse premalo brigajo. Kakor vse kaže, bo to sadno pleme pri nas popolnoma propadlo zgolj zaradi tega, ker ne trpe breskev po vinogradih. Drugih primernih zemljišč pa manjka, ker breskev hoče solnčno, toplo lego in obdelano zemljo, baš tako kakor vinska trta. Nekatere breskvine sorte uspevajo v dobrih legah tudi po drugih krajih, kjer ne raste vinska trta. Ob zidu pa se sponasajo povsod dobro, ako jim odločimo solnčno lego in jih primerno negujemo.

SADNE RAZSTAVE.

Noben kmetijski pridelek ni tako pripraven za razstavo kakor baš *sadje*. Kako hitro, lahko in brez posebnih stroškov se da taka razstava prirediti tudi po manjših krajih, to smo videli lansko jesen, ko je bilo več takih manjših in večjih razstav. In kako zanimive in poučne so sadne razstave, ako jih ogledujemo s pravim namenom in potrebnim umevanjem! Tu ima preprost sadjar najlepšo priliko, da spoznava sadne sorte in njih vrednost za domačo uporabo in trgovino in da se pouči o njih lastnostih glede pridelovanja itd. Ako so razstave združene s predavanji in praktičnimi razkazovanji, je uspeh še večji. Letos se marsikje pripravljajo za sadno razstavo ali vsaj skromen ogled. Posebno delavno so nekatere podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva. Prilike torej ne bo manjkalo, ako jo bomo hoteli le uporabiti.

Grajati pa moramo naše sadjarje, ker se za take prireditve odločno premalo brigajo v vsakem oziru. Kako bore malo je tistih naprednih gospodarjev, ki se hočejo s svojim sadjem udeležiti razstave. Navadno mislijo, da je treba za razstavo kaj posebnega, česar nima nihče drugi. Nekaterim se zdi škoda sadja, drugim časa in morebiti malenkostnih stroškov itd. Posebno žalostno pa je to, da si marsikdo razstave niti ne ogleda, dasi stanuje v bližini in kljub temu, da se prirejajo navadno ob nedeljah. To je višek brezbriznosti in nič ni čudno, da baš v sadjarstvu tako počasi napredujemo. Menda večina niti ne ve kakšen namen in pomen imajo sadne razstave.

Velikim deželnim ali pokrajinskim razstavam je glavni namen, pokazati zunanjemu svetu kaj in koliko zmoremo v tej ali oni stroki ali panogi. Naše male krajevne sadne razstave imajo pa le *poučni pomen*. Predvsem hočemo z njimi doseči, da bi vsi sadjarji spoznali vsaj nekatere sadne sorte, ki so po vsem svetu znane in vpeljane v trgovini. Na vsaki taki razstavi se bo sestavil *krajevni sadni izbor* — to je zbirka ali seznam vseh tistih plemen in sort, ki v dotičnem okolišu najbolj uspevajo in jih smatrajo razstavljalci iz lastne mnogoletne izkušnje za najbolj primerne. Ali ni to za vsakega sadjarja največjega pomena, ako točno in zanesljivo ve kaj naj sadi in cepi in kaj naj opusti, da bo imel iz sadjarstva kolikor mogoče velike uspehe!

Poleg tega se bc na razstavah praktično poučevalo kako se sadje *spravlja, razbira in zakopava*, kar je istotako potrebno za vsakogar, ki hoče iz sadjarstva doseči čimvečje dohodke.

Kdor pa hoče imeti od razstave pravo

in trajno korist, ne zadostuje, da se zamudi samo par minut, da površno pogleda po mizah, pa zopet gre, kakor običajno delajo. Razstavo je treba ogledovati s svinčnikom in bilježnico v rokah. Posamezne sorte je treba ogledati natančno in zapisati zlasti imena glavnih sort in pa sadni izbor. Dalje je treba poslušati predavanje, to in ono, kar komu ni jasno, vprašati in se sploh posvetovati o vsemu, kar je na razstavi. Pravi interesent si bo razstavo ogledal večkrat, da si bo čimveč in temlaže zapomnil.

Ako bi se vse sadne razstave izkoristile v tem smislu, bi bili kmalu na jasnem glede izbire pravih sort in ne bi tipali v temi po negotovem in nezanesljivem, ampak bi vsakdo lahko točno vedel kaj naj pa izloči in opusti.

Gospodarska obvestila.

CENE.

Trg z žitom je še vedno pod utisom poročil o ugodni žetvi, četudi so najnovejše vesti iz Vojvodine manj ugodne. Mesto zelo dobre letine bo ta le srednja ali celo slabša nego lani in sicer ne samo po količini, ampak tudi po kakovosti. Vzrok temu je iskati v zelo hudi vročini zadnjih tednov pred žetvijo, ki je sledila prejšnjim velikim padavinam.

Novosadska borza 11. junija. Nova pšenica Din 290 do 300, stara pšenica Din 317.50 do 320, bački ječmen Din 280 do 285, oves Din 295, moka Din 475, drobni otrobi Din 180, debeli otrobi Din 230, koruza 235 do 237.50.

Trg s semenjem. Na naših tržiščih s semenjem vlada že dalje časa prilično mrtvilo. V zadnjem času pa se kaže večje zanimanje za novo žetev semenja, ki bo po sedanji cennitvi obilna. Od vseh vrst semen nove žetve je največje povpraševanje po lanu, za katerega cene še niso določene. V zadnjem času so poskočile cene za proso in sirk, ker je povpraševanje po teh predmetih nekoliko oživelo. Približne cene: domača detelja stara Din 15 do 16, nova Din 18 do 22, ajda Din 6, proso Din 6 do 7, sirk Din 7 do 8 za kg.

Trg z umetnimi gnojili. Povpraševanje je v splošnem zelo majhno izvzemši superfosfata, ki ga sedaj rabijo za ajdo. Poprčne cene: apneni dušik Din 325 do 330 za 100 kg vključno vreče, 17 do 18 odstotni Thomasova žlindra postavno železniška postaja kupca, brutto za neto Din 150 do 160; 40 odstotna kalijeva sol Din 150 do 155; 16 do 18 odstotni superfosfat, brutto za neto postavljen železniška postaja kupca Din 110 do 115.

Trg z vinogradniškimi potrebščinami je precej živahen. Posebno po modri galici je večje povpraševanje, ker je vsled pogostega dežja nastopila peronospera. Modra galica notira v Zagrebu Din 10 do 10.50, v Beogradu Din 10.25 do 10.75. Zveplo 3 do 4 Din, Sulikol v paketih po 25 gramov po Din 6.75, po 50 gramov Din 11, po 500 gramov Din 80, galun Din 5.75 do 6, hipermangarn Din 29 do 30; natrijev tiosulfat Din 6.50 do 7.

Trg z jajci se je počelkom minulega tedna poslabšal, ker so vsled počitnic meščani odšli na deželo ter se tam oskrbujejo s tem blagom. Povpraševanje je torej slabše. Na naših tržiščih se nakupne cene

gibljejo med 1.25 do 1.50 Din za komad. V splošnem je soditi, da čvrstoča nekoliko ponehava. Švica in Južna Nemčija plačuje ta zabojo po frankov 180 do 185; London notira 13 šilingov za 120 komadov; na dunajskem trgu stane prvovrstno blago po 1520 aK komad na debelo, slabše blago pa 1450 aK komad. V podrobni razprodaji se je plačevalo dobro blago po 1600aK, slabše pa po 1400 do 1500 aK. Kot kupci za naše domače blago prihajajo v poštev Švica in Južna Nemčija. London se več ne izplača, niti v pogledu na cene niti zaradi daljne prevoznije v poletni vročini. Glede na splošni položaj v trgovini bodo morale nakupne cene kmalu popustiti.

Trg s vinom. Cene neizpremenjene, kupčija bolj slaba. Cene so sledeče: štajerske vrste, lanska letina Din 9.50 do 10, Dolenjec Din 4.50 do 5.50, hrvaška vina 11 odstotna 4 do 5 Din, sremsko belo vino 4 do 4.50, sremsko kmetško belo 10 do 11 odstotno 4.50 do 5 Din, karlovško belo 5 do 6 Din, karlovška graševina 6 do 8 Din, vršački Otelo 3.50 do 4.50, dalmatincev nekoliko nazaduje v ceni in stane 4 do 5 Din.

ZIVINA.

Zivinjski sejem v Ljubljani. Cene živini so v prošlem tednu nekoliko popustile. Voli debeli Din 12.50 do 13.50, rejeni 12 do 12.50, bikli rejeni 12 do 13, krave rejene 9 do 11, klobasarice 7 do 8.50, teleta debela 16.50 do 17.50 Din. — Prašiči so kljub živahnejši ponudbi ostali neizpremenjeni. Prašiči zaklani do 50 kg Din 20 do 21.50, nad 50 kg 23 do 23.50, peršutniki 50 do 90 kg Din 23 za klavno blago.

Zivinjski sejem v Mariboru. Skupni dogon 722 koradov. Povprečne cene za 1 kg žive teže so bile: debeli voli 13 do 13.50, poldebili voli 11 do 12.50, vprežni voli 8.25 do 10.50, bikli za zakol 10 do 12.25, klavne krave debele 9.75 do 11.25, plemenske krave 8.75 do 9.50, krave za klobasarje 7.25 do 8.75, molzne krave 8.75 do 9.75, breze krave 8.75 do 9.75, mlada živina 10 do 14 Din.

Svinjski sejem v Mariboru dne 11. julija. Dogon 211 svinj, 8 koz. Povprečne cene so bile: pujski do 6 tednov stari komad 112.50 do 225 Din, 7 do 8 tednov 250 do 300 Din, 3 do 4 mesece Din 400 do 700, 5 do 7 mesecev 750 do 900 Din, 8 do 10 mesecev Din 1000 do 1150. Mesne cene za kg žive teže 15 do 17.50 Din, mrtve teže 22 do 23.75. Prodanih je bilo 122 komadov. Kupčija samo lokalna.

DAVKI.

Takse na točenje vina. Z rešenjem finančnega ministra z dne 13. junija štev. 27.759, je odrejeno, da vinogradniki, ki prodajajo lastne proizvode, ne plačujejo taks po tarifi št. 63 ter da ne potrebujejo tozadavnega posebnega dovoljenja. Dolžni pa so plačati najmanjšo takso po tarifi št. 62. Zakon o taksah št. 63 se glasi: Za potrdilo

o osebni profesionalni sposobnosti za opravljanje gostilničarske ali kavarniške obrti in sploh obrtnega točenja pijač (osebno pravo) Din 200.

Zakon o taksah št. 62 se glasi: Za pravico točenja pijač se plača takse: a) v Belgradu, Zagrebu, Ljubljani, Mariboru, Novem Sadu, Osijeku, Sarajevu, Splitu, Subotici in v vseh kopalniških mestih vsakega pol leta Din 1500, 750, 500, 300; b) v mestih nad 2000 prebivalcev vsakega pol leta Din 1000, 750, 500, 300; c) v mestih do 2000 prebivalcev vsakega pol leta Din 750, 500, 300, 200.

4. Pripomba: Najmanjšo teh taks plačujejo oni vinogradniki, ki imajo dovoljenje za točenje vina lastnega pridelka, ako razen vina ne točijo nobenih drugih pijač.

RAZNO.

Zadruga za zavarovanje živine (govedi) se je ustanovila kot prva v mariborski oblasti na Laznici pri Mariboru v nedeljo 29. junija. Ustanovnega občnega zbora pri Rottnerju, ki je bil dobro obiskan, se je udeležil v zastopstvu mariborskega velikega županstva g. inž. Venko. O ustroju in delovanju zavarovalnih združenj za živino je poročal v imenu Celjske Zadrugne zveze ravnatelj g. Lesničar, na kar je bila sklenjena ustanovitev in je bilo izvoljeno prvo načelstvo s posestnikom g. Lešnikom na čelu. Zanimivo je, da so si kmetovalci tam sami napravili podporno društvo, za katerega so plačevali redne prispevke in ki je podeljevalo podpore v slučaju nesreč pri živini.

Ogledovanje in premovanje plemenskih konj prirediteljski odtok II. za mariborsko oblast v sledečih krajih: 24. julija Žalec, 25. julija Šmarje pri Jelšah, 11. avgusta Ormož, 12. avgusta Ptuj, 13. avgusta Spodnja Polskava, 18. avgusta Sv. Lenart v Slov. Goricah, 19. avgusta Gornja Radgona, 20. avgusta Ljutomer, 21. avgusta Murska Sobota in 22. avgusta Dolnja Lendava. *Letošnja sadna letina.*

Stanje hmeljskih nasadov v Savinjski dolini in okolici. (Poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo.) Žalec, 1. julija. Zopet se more o stanju hmeljskih nasadov poročati le ugodno. Dela v hmeljiščih so večalimanj že dovršena. Zgodnji hmelj je že v najlepšem cvetju, oziroma že prehaja v kobule; srednje rani hmelj prikazuje cvetni nastavek, ki pa glede množine ne izpolnjuje naših nad, pozni hmelj pa dobiva obilo panog. Upamo prejkoslej na dobro letino.

Stanje hmeljskih nasadov v Češkoslovaški. (Poroča isto društvo.) Stanje vobče zadovoljivo in računna se z dobro letino. Rastline so letos v razvoju za 14 dni naprej od normalnih let. Skoro vse rastline so dorastle do vrha drogov, oziroma žic, so bujne rasti in imajo mnogo panog. — Na hmeljskem trgu je postalo mirno. Dne 23.

junija se je prodalo 30 bal hmelja po 6900 do 7050 čeških kron za 50 kg. Od navedenega dneva so pa kupčije minimalne.

Ravnanje z žitom po mlatvi.

Žitno zrnje, ki se je sušilo v snopih na polju ali v kozolcih in smo ga omlatili, ni še popolnoma suho, vsled tega moramo paziti, da se nam v shrambi ne pokvari. Ko ga prenesemo v shrambo, se začne v začetku zelo »potiti«, to je močno dihati. Zrno je namreč živo telo, ki sprejema za svoje življenje potreben kisik iz zraka in izdihava ogljikov dvokis in vodo pri istočasni tvorbi topline. Vsako dihanje je spajanje zračnega kisika z organskimi snovmi in, ker je to v zvezi s tvorbo topline, zato imenujemo dihanje tudi »počasno gorenje«. Dihanje je tem močnejše, čim višja je temperatura ozračja, čim vlažnejše je zrno, čim večjo množino beljakovine vsebuje in čim manjše je zrno. Če leži zrnje v snopih ali pa izmlačeno v debeli plasti, se dihanje vsled vedno naraščajoče topline in vlage bolj in bolj stopnjuje. Ako se ta debela žitna plast pravčasno ne prezrači in razprostire, se vsled previske topline, ki doseže včasih tudi 80° C in več, lahko popolnoma pokvari. Z močnim dihanjem je v zvezi tudi uporaba dragocenih v zrnu nako-pičenih hranilnih snovi, predvsem škroba.

Kaj sledi iz tega? Izmlačeno seme se naj v začetku razloži v tenki, t. j. kakih 15 do 20 cm debeli plasti, ki jo je v prvih dneh ali pa vsakdrugi dan premešati in prezračiti. Po štirinajstih dneh se lahko naloži v debelejšo plast in sicer do pol metra visoko in prevrže vsakih štirinajst dni. Pozimi pa ga lahko naložimo do en meter visoko, ker tedaj vsebuje le 15—17 % vode. Umestno je, če ga tedaj vsak mesec po enkrat prevržemo.

Žitna shramba bodi čista, suha in zračna. Tla ne smejo imeti špranj, kajti v teh se kaj lahko vgnezdijo živalski in rastlinski škodljivci, ik se hranijo z žitnimi zrni. Okna shrambe naj bodo zamrežena, da se prepreži dostop pticem, mišim in podganom. Ko žito prezračujemo, premešavamo, moramo paziti na vreme. Najboljše opravimo to delo ob suhem, vetrovnem vremenu, tedaj se žito najbolj osuši. Tedaj zračimo tudi shrambo.

DRAGA MOJA! Odkar delam po Tvojem nasvetu juho s pomočjo »Juhana«, uživam glede kuhanja največjo zadovoljnost svojega soproga. Imenuje me prvakinjo vseh kuharic!

Preklíc! Podpisani preklícujem, kar sem govoril, da naš župan Jožef Malovrh ne razpoloži nobenih obč. računov, in da s tem škoduje občini. To ni resnica. Zahvaljujem se g. županu, da je odstopil od tožbe.

ANDR. MALOVRH, št. Jošt št. 7, p. Vrhnika.

**Znižane cene!
Kje?**

V poslovalnicah I. delavskega konsumnega društva.

Člani kupijo najceneje v lastni zadrugi. — Ako potrebuješ oblačilno blago, obrni se na svojo zadrugo. Enkrat na leto se lahko zastonj oblečeš, če kupuješ vse v zadrugi, ker dobiš po pravilih 3% popust. Ljubljanski člani in zunanji člani, kadar pridejo v Ljubljano, naj ne pozabijo, da dobe v združni gostilni na Kongresnem trgu št. 2 ne samo hrano in pijačo, ampak tudi svoje somišljenike.

GOSPODINJA

URAVNAJ SVOJE STROŠKE PO SVOJIH DOHODKIH.

Čestokrat slišimo vprašanje: »Kako neki dela ta in ona gospodinja, da je pri nji vedno vse po najnovjšem, da nakupuje stvari, ki niso za trajno rabo, da je povsod zraven?« — Takih gospodinj je na kmetih in jih je v mestu. Vprašuj jih malo in videla boš kako. To so žene, ki ne primerjajo stroške z dobitkom. Na posestvu se zanašajo na velik izkupiček, pa pozabijo priračunati vse gospodarske stroške, pozabijo, da je treba vedno prilagati in prilagati, da je vsak nepotreben strošek luknja v hiši — luknja, ki bo vedno večja, ker bodo sledili gospodinjnim zgledu otroci in posli, ker bo pokvaril zgled tratenja tudi gospodarja. Pri gospodinjah, ki razpolagajo s stalno možovo plačo in ne računajo kako široko sme stopiti s to plačo, je pa večer »majakušc. Jemlje se na posodo, dela se dolg pri šivilji, pri krojaču, v trgovini, pri mesarju in mlekarici. Pride prvega, se poplača nekaj, ostaja pa še kaj doiga — denarja za naprej pa ni. Dolg raste od meseca do meseca, od leta do leta. Ljudje tožijo, da je plača premajhna. Res ima marsikdo manj kakor potrebuje, toda ravno tako je res, da smo se razvadili bodisi na kmetih bodisi v mestu. A živeti moramo s tem, kar dobimo, če ne gre dobro, bodimo skromni. Ni, da moramo vse imeti, kar bi potrebovali, pojm potrebe je jako raztegljiv. Glavna potreba je, da se vjemata dohodek in strošek, gospodinja je lahko čedna, toda primerno napravljena in vodi lahko vse svoje gospodinjstvo iz vidika: »Tega pri nas ne moremo!« Peter Veliki je poprašal enkrat ruskega plemiča koliko troši na leto in se razjezil, ko mu ta ni vedel odgovora. Ko je pa zračunil s plemičem, koliko troši in primerjal dohodke tega s stroški, se je veliki car tako razjezil, da je prelomil svojo palico na hrbtu plemiča. Rekel mu je: »Lump si in goljuf, ker izdajaš več, kakor dobiš, poštenjak računaj s tem, kar ima in njegov strošek ne sme presežati dohodka. Ni ti treba biti na vsaki zabavi, ne se primerjati velikim knezom — ti gledaj na svojo mošnjo!«

Te besede veljajo za vedno, posebno za naš čas, ki nam obeta še težke gospodarske prilike. Zato bodimo skromne, tako na kmetih kakor v mestu, glejmo, kar je hiši v prid, kupujmo, kar je res potreba, in ne pozabimo, da je vse nepotrebno, čemur smo se odrekli, postalo dragoceni vir za resnične potrebe, ki preže od vseh kotov na nas.

ČRESNJEVA POLIVKA KOT PRIKUHA.

Razbeli v kozli 2 dkg žlico surovega ali kuhanega masla ali masti, prideni žličico sladkorja, ko se zarumeni, prideni pest kruhovih drobtin; ko se drobtine blede rumeno zarumene, prideni tri pesti opranih črešenj brez pecljev; praži jih četrt ure ter prilij 5 žlic juhe ali gorke vode, 3 žlice vina, košček cimeta in limonine lupine, 2 dkg; pusti še četrt ure vreti in jih daj za prikuho na mizo.

ČRESNJEV POTRESEN KOLAČ.

Vlij v skledo $\frac{1}{2}$ litra vročega mleka, ga osoli, prideni eno polno žlico sladkorja (5 dkg) in 5 dkg surovega masla ali masti. Stresi v to mleko 50—56 dkg moka, nekoliko premešaj in prideni hojani kvas, ki si ga pripravila iz enega dkg drožja, žličice sladkorja in dveh žlic mlačnega mleka. Na kvas deni 1—2 rumenjaka in testo dobro stepaj. Postavi za četrt ure na gorko, da vzide. Ko nekoliko vzide, ga stresi na precej veliko dobro pomazano pekačo (pleh), ki ima ob kraju rob, ga z žlico razravnaj po vsej pekači. Po vrhu naloži črešnje eno poleg druge, katerim si prej pobrala peclje in koščice. Po črešnjah potresi s sledečim potresanjem. Svaljkljaj eno žlico sladkorja, za oreh surovega masla, eno žlico moka, dve žlici dobro zrezanih orehov ali lešnikov in ščep cimeta. Postavi še četrt ure na gorko, da vzhaja. Postavi v srednje vročo pečico in pečeno zreži na dva prsta široke in dolge kose. Postavi gorkega ali mrzlega na mizo.

VRT.

Za odpravo črvov iz cvetličnih loncev priporočajo razna sredstva. Zelo važno je, da niso cvetlice preveč zalite, ker v vlagi se še prav posebno rede črvi. Zelo preprosto sredstvo za odpravo je, ako zaliješ cvetlice s precej toplo vodo (toliko, da roka še trpi). Cvetlici toliko gorke voda ne škoduje, črvom pa je zelo nadležna in vsi prilazejo na površje in jih lahko odstraniš. — Pri malih posodah si pomagaj tudi z navadnimi žveplenkami z rdečimi glavici, ki jih postaviš v prst, da se notri glavica omehča. Prav kmalu pridejo črvi po žveplenkah iz zemlje (žveplenske s črnimi glavici niso za uporabe). Včasih pomaga že tudi, ako rahljaš prst s pletilko (iglo za pletenje). Obrni posodo s cvetlico tako, da ti kepa ostane na dlani in vrtaj z iglo. Vsi črvi pridejo na površje in jih lahko odstraniš. (Vrzi jih kokošim, ki jih rade pozobljajo.)

Polžem zabraniš na salato, ako potreseš okoli vsake salate v kolobarju z negašenim apnom ali z drobnim lesnim pepelom. To dvojje pomaga ob vsakem vremenu. Ob deževnem vremenu pa na enak način potresi okoli salate z jočmenovimi resami. Te se primejo polževega telesa in ga uničijo.

Odtrgane ali odrezane cvetlice je kaj težko ohraniti dalje časa lepe in sveže. V vodi kaj hitro ovenejo, take, ki imajo bolj mesnata stebelca, prično gniti, voda postane kalna in smrdljiva. — Vsaki cvetlici, ki jo hočeš dejati v kozarec, prireži nekoliko steblo, razen, če si jo pravkar odtrgala. S tem steblo lažje vsrkava hrano iz vode. Kolikor stebela pride v vodo, toliko je treba odstraniti listov, ker bi prav kmalu pričeli gniti. Tudi ne natlači preveč cvetlice v eno posodo, zlasti pa jih ne postavljaj zvezanih v vodo, ker so preveč stisnjene in kmalu nagnijejo. Vodo izpreminjaj vsak dan, operi stebela in jih nekoliko prireži.

Pomni pa, da mora biti nova voda enako topla, kakor je bila stara. Zato je dobro, ako postaviš potrebno vodo par ur prej v tisto sobo, kjer stoji šopek, da bo, ko izpreminjaš ono v kozarec, prav tako topla, kot ta. Da ti cvetlice ne prično gniti, položi na dno kozarca kos lesenega oglja, ali vrzi notri košček kafe ali nekaj zrn soli.

Ako hočeš ohraniti šopek za drugi dan lepo svež, n. pr. za birmo ali novo mašo, posebno pa, da se vrtnice preveč ne razcveto, položi šopek kakor je v skledo, ki si jo naprašila (prav drobno poškopila) s vodo in nanjo povezni drugo skledo, ki si jo ravno tako pripravila. Obe skledi pa zavij v mokro ruto in postavi vse skupaj v mrzlo klet, ledeno omaro ali sploh na zelo hladen kraj.

Paradižnike, ki jih še nekoliko zelene odtrgaš, navadno razstaviš na sonce, da pordeče. To pa je čisto napačno; postanejo sicer rdeči, a lupina je zelo trda. Pravilno ravnaš takole: Odtrgane paradižnike položi s pecljem navzdol na volneno ruto tako, da se ne dotikajo drug drugega, z drugo volneno ruto jih pokrij. To naredi v senci, a na prostem. Na ta način ostanejo mehki, a zelo lepo pordeče.

BOLEZEN IN ZDRAVILA.

Vned ali pregretje (Riscaldo) je navadna bolezen žensk ob žetvi in pri drugem poljskem delu v hudi vročini. V pasu bode, glava boli in mrzi te po životu. Marsikateri se vzdiga, jesti ne more, slabo je »za umret.« Štajerke si stavijo za pas in na glavo obkladke iz vrednjaka, ki je namočen na kisu. Pa tudi sam kis zadostuje za obkladek ali ovitek. Z jedjo ni treba piliti, malo limonade ali kar z domačim kisom okisane oslajene vode je najboljša pijača. Žlička stolčenega vinskega kamna z vodo hladi tudi. Glavno je počitek in tema. Hitreje pa ozdravi bolnica ako jo zatrgne kdo zaenkrat na dan po vsem životu s kisom. Kdor se prej umakne s polja, ko čuti, da prihaja slabo, se popravi hitreje.

Osrednjak raste ob prisojnih bregih in vinogradih, ima nazobane listke, ki so malo podobni hrastovim, zato je grško ime v rednjakovo »nizek hrast« (Chamaedrys). Nemci mu pravijo Gamander in divji majaron. Vrednjak je bil nekdanj jako v časti, kuhali so ga na vian ali na vodi za mrzlico, vodenico, vred, kašelj, glisto, bledico, udnico in skrnino. Ko je mučila cesarja Karla V. luđa udnica so mu poslali Genovežani vrednjaka in so priložili izpričevala znanih mož, da jim je pomagal vrednjak, ki so ga kuhali na belem vinu in vživali gorkega na tešče, za udnico in sklepnico.

Nimam obstanke. Kadar je človek tako nemiren se kuha v njem bolezen. Najbolje, da gre na zrak in da se izkoplje potem v kopeli gorčične moka, 2 pesti moka in pol litra kisa na 10 litrov vode. Pije naj gomiličin čaj in se varuje težke jedi. Ako je zaprt naj vzame čistilo (klistirke). Kdor se ne more kopati naj pa vtiakne samo nogo v vodo.

Odgovor: Plevelka se imenuje tudi gladovnik, plešce, škofova kapica, kašica. (Nemško Hirtentäsechen, latinsko Capsella Bursis). Raste rada ob njivah in potih in je nadležen plevel. Listje je malo podobno. (Dalje glej na naslednji strani spodaj!)

NAZNAMILA

n Redni letni občini zbor Pevske zveze se bo vršil 27. jul. 1924 v Cerkljah pri Krškem s sledečim dnevним redom: 1. Predavanje (Fr. Zabret). 2. Poročila odbornikov in revizorjev. 3. Volitev novega odbora in revizorjev. 4. Določitev kraja in časa prihodnjega občnega zbora. 5. Slučajnosti. Opozorjamo zbere na društvena pravila, ki so v Pevcu I. št. 7/8. Za polovično vožnjo smo prosili. Kdor želi prostor na vozu od kolodvora in nazaj, naj se priglasi g. Jakliču, org. v Cerkljah pri Krškem. Prav tako naj se javijo istemu vsi oni, ki žele kosilo, in pošljejo na račun 10 Din. Zbori, ki še niso javili Zvezi svojih pesmi v smislu okrožnice, naj to takoj storo, da ne bodo priprav po nepotrebnem zadrževali.

Za skupno petje so določene tele pesmi: Sattner Nazaj v planinski raj; Foerster Zalost; Laharnar Mladosti ni. Pripravite se dobro! Skupna vaja ob 9. Vsi zbori naj so gotovo ob pol 9. tam radi najnih obvestili — Zastopniki društev, javite v Cerklje ali P. Z. v Ljubljano radi evid. in polov. vožnje. — Odbor.

n Kamniška podružnica SDZ predstavlja v nedeljo 20. t. m. ob pol 4. uri pop. v društvenem domu v Mekinjah zanimivo ljudsko igro »Dušec«. — Med odmorii godba in petje. — Igra je žalostna a resnična, slika bednega ljudskega življenja. Ljubezen do domače zemlja premaga osebno ljubezen in sovraštvo in prepreči pot v Ameriko. — Ker je prireditev zabavna in poučna, vabimo vesele in resne prijatelje (dijaštva) k obilni udeležbi. Z Bogom za narod!

n Pevsko društvo Škrjanček v Šmartnem ob Savi vabi k predstavi, ki jo priredi v nedeljo 20. julija ob 8 zvečer v Ljudskem domu na Ježici. Veseloliga s petjem v treh dejanjih »Cevljar baron«. Prijatelji poštno zabave viječno vabljeni. Odbor.

n Podružnica Štajerskega in vrtnarskega društva v Vedčah priredi v nedeljo, dne 20. julija po krščanskem nauku praktičen sadjarski tečaj, združen s predavanjem. Tečaj se vrši na šolskem vrtu. Člani podružnice udeležite se plemenito. Predavatelj g. Andrej Skušaj iz Ljubljane.

n Prijavni termin za udeležbo na letošnjem ljubljanskem velesejmu se zaključil dne 25. t. m.

n Izvršilni odbor okrožja Kmetičkih zvez v Novem mestu ima prihodnjo sejo v pondeljek, dne 21. t. m. ob 8. uri zjutraj v tajništvu SLS v Novem mestu. Za člane izvršilnega odbora udeležba obvezna.

d Doktor zdravilstva je postal Jože Marjetič, doma v Skoecjanu pri Mokronogu. Častitamo!

no ogrščičinemu, steblo požene do 5—10 palcev visoko, cvet je droban, bel, križnat, osadi trioglasto seme. Vsa rastlina pride proti jeseni kakor pobeljena od apna.

Pripomba: »Naše škodljive rastline, ki jih je spisal prof. Cilenšek in jih je izdala Moh. Družba v l. 1892—96 so vendar v marsikateri hiši. Tam je popisano med plevelom in kot plevel veliko zdravnih rastlin. Treba je poiskati zaprašene knjige in prebirati. Je res žalostno, da ne poznajo na kmetih več najbolj navadnih zelišč in trav, katere učita otroke spoznavati zdravilne in škodljive zeli! Dragocena dota jim bo znane.

IZOBRAZBI

DANSKI KMEČKI DIJAKI.

V visoko kulturni državi Danski imajo nekaj prav značilnega: zelo razvito gibanje za ljudsko visoko šolo. Staro je to gibanje že petdeset let, najmočnejšo oporo ima pa v danski kmečki mladini. Tretjina mladih danskih kmetov obiskuje prostovoljno in na lastne stroške ljudske visoke šole. Tam ostanejo pet mesecev v zares pravem krščanskem ozračju, ne toliko, da bi postali boljši poljedelci, temveč, da bi postali boljši ljudje.

Misel sama na sebi je narodno danska. A kar je že bilo, to je z lastnimi nauki razširil škof Grundtvig, ustanovitelj in duševni voditelj ljudskih visokih šol. Dal je tudi vsemu gibanju načelno stališče npram svetu.

Največjo važnost polaga njegov svetovni nazor na čut za vrednost življenja. Življenje človekovo na zemlji je blagoslov, ne pa dolina solz. Sicer se v življenju menja dobro in slabo; a kar je slabega, je omiljeno s tem, da imamo sredstva proti nečlogam. Živeti se pravi delati, in namen življenja je, da napravimo njegove pogoje za vse ljudi kolikor mogoče dobre. Preprosto in delovno življenje je več vredno, kakor vse bogastvo in vsi zakladi. In v resnici je tista deželca najbolj srečna, kjer se trudi prebivalstvo za tako spremembo socialnih razmer, da je prav malo ljudi zelo bogatih in še manj tako revnih, da ne bi imeli vsaj najpotrebnejšega za življenje.

Nauki Grundtvigove šole se razlikujejo od drugih človekoljubnih nauk s trdno vero, da prava vrednost življenja s smrtjo ne preneha. Pristaši te šole ne pravijo tako, kakor drugi: to življenje je tako bogato, da ne potrebujemo nič drugega; oni pravijo: ravno ker je življenje na zemlji tako bogato, mora imeti nadaljevanje v večnosti. Vera v vrednost življenja je podlaga za vero v večnost. V tej lepi veri na vrednost sedanjega življenja in nadaljevanje v večnosti je zgrajen ves učni načrt danskih ljudskih visokih šol.

Poleg teh izrecno danskih šol, temelječih v danskem kmečkem prebivalstvu, imajo pa Dani še mednarodno ljudsko visoko šolo v Helsingöru. Eden glavnih namenov te šole je, da se premosti sovraštvo in prevzetnost v občevanju narodov med seboj in se napravijo nove zveze med delavci, dijaki, učitelji itd. raznih dežel. Tako bi prišlo do prijateljstva in medsebojnega boljšega razumovanja raznih narodov. Število dijakov iz vseh delov sveta, ki prihajajo na to mednarodno šolo, raste od dne do dne, kljub temu, da je vsa stvar še zelo nova. Sicer mednarodnost značaj šole nekoliko spremeni, vendar pa hočejo ohraniti duha danske visoke šole. Njen cilj je vsekakor vzvišen in poln upanja, da bo mo z uporabo krščanskih načel pospeševali osebno in družabno zboljšanje v življenju narodov.

DOLŽNOSTI DAVKOPLAČEVALCEV V III. ČETRTLETJU.

I. Hišna najmarina.

Za odmero hišne najmarine 1925/1926. v krajih, v katerih so hišni najmarini zavezana vsa poslopja, torej tudi poslopja, ki niso oddana v najem, in za l. 1925. v ostalih krajih, so hišni posestniki dolžni vložiti napovedi o donosu hišne najemščine pri pristojnem davčnem oblastvu do konca meseca avgusta t. l. — Izpremembe, ki nastanejo glede višine hišne najemščine izza vložitve napovedi do konca leta 1914. se morajo davčnemu oblastvu sproti naznaniti.

Hišni posestniki, ki ne bi pravilno in točno prijavili hišne najemnine, izgube razen tega, da jih zadenejo kazenske posledice, pravico, sodno zahtevati večjo najemnino od one, ki so jo prijavili davčnemu oblastvu.

Ako ne predloži hišni posestnik napovedi o najemninii v določenem roku in ako se tudi na ponovni poziv ne odzove v treh dneh, se kaznuje v denarju do 180 Din. — Ako se tudi v nadaljnih osmih dneh ne odzove pozivu, odpošlje davčno oblastvo na lice mesta uradnega odposlanca, ki sestavi napoved proti povrnitvi učinkovitih stroškov, odobrenih po stroškovniku.

Hišni posestniki, katerih v najem dana poslopja v krajih, v katerih niso vsa poslopja zavezana najmarini, nimajo več nego 7 stanovanjskih prostorov, so upravičeni, ustno napovedati hišno najemnino pri županstvu, ki zbira take podatke v tabelarnih zapisnikih.

II. Posebna pridobnina.

Za vložitev napovedi za l. 1924. je pofekel zadnji rok dne 1. julija 1924. Podjetja, ki še nimajo odobrenih računskih zaključkov za preteklo poslovno dobo in torej napovedi še ne morejo predložiti, naj si takoj izposlušajo podaljšanje roka.

III. Davek na poslovni promet.

Davkoplačevalci, ki so zavezani plačevati davek po knjigi opravljenega prometa so dolžni odpremiti davek za II. četrletje 1924. do 30. julija 1924. in hkratu predložiti prijavo. Zamudniki se še posebej opozore na svojo dolžnost ali s posebnim pozivom ali z javnim razglasom ter z zapretilom uradne ocene ter rednostnih glob.

Kdor vloži nepravilno prijavo, izgubi pravico pritožbe.

IV. Dospelost direktnih davkov.

Dne 1. avgusta 1924. dospo v plačilo vsi direktni davki za III. četrletje 1924. Davčni uradi so upravičeni jih prisilno izterjati, ako se ne plačajo v 14 dneh po dospelosti, in zaračunavati poleg 8 odstot zamudnih obresti še za opomin 4 odstot terjanege zneska. Za plačilo vojnega davka veljajo posebni roki, ki so razvidni iz plačilnih nalogov.

V. Razgrnitev predpisnih izkazov.

O davkih, ki so jih davčna oblastva odmerila v preteklem četrtletju, bodo razgrnjeni predpisni izkazi prvih 15 dni meseca julija t. l., kolikor niso davčni zavezanci na razgrnitev izven tega roka že bili opozorjeni individualno ali z javnimi razglasi.

O predpisu dohodnine se davčni zavezanci potom občine obveste s posebnimi obvestili, katera nadomeščajo predpisne izkaze, ki so se do sedaj razgrinjali pri občinah.

Dne 31. julija t. l. je plačati takso za pravico, da se točijo pijače, za II. polletje 1924. Če se ta taksa ne plača pravočasno, je kazen trikratni znesek redne takse poleg plačila redne takse. Če točilec ne plača redne takse niti v 30 dneh od dne, ko bi jo bil moral plačati, se mu odvzame pravica do točenja pijače.

VOJASKE ZADEVE.

Pregledovanje in popisovanje živine, trenskih sredstev in vozil. Minister vojne in mornarice je odredil, da se od 1. avgusta do 31. oktobra t. l. izvrši generalni pregled in popis živine, vozil in prenosnih sredstev. V to svrhu morajo županstva v najkrajšem času sestaviti spiske vseh posestnikov svoje občine in natančno vpisati, koliko ima posamezni posestnik konj, mul, oslov in volov od 3. leta starosti naprej. V te spiske je po naredbi ministra vpisati vse konjske in volovske vozove s popolno tovrno in vprežno opremo, dalje avtomobile, motocikle in navadne bicikle. Natančnejša navodila bodo županstva prejela od pristojnih vojnih okrožnih poveljstev. Na podlagi teh spisov bo nato vojaška komisija v gori navedenem času pregledala omenjeno živino in vozila ter določila, koliko bo posamezni posestnik v slučaju mobilizacije zavezan prispevati.

Vprašanje: Na kakšen način se določi dajatev konj in voz? Kaj pomeni beseda »tegl.«, ki jo večkrat beremo v »spisku dajatev živine in komorec«?

Odgovor: Na prvo vprašanje najdete odgovor v prejšnjem odstavku. Beseda »tegl.«, skrajšano »tegl.«, ki jo najdemo večkrat v vojaških spisih živine pa pomeni »vprežni« (n. pr. tegl. konj = vprežni [težki] konj).

Vprašanje: Ali morajo res tudi letniki 1905 in 1906 že letos na nabor? Županstvo to zahteva in že tudi razpošilja naborne listke omenjenima letnikoma.

Odgovor: Glasom naredbe ministrstva za vojno in mornarico je moralo do sedaj županstvo vsako leto ob priliki nabora že predložiti spiske mladeničev, ki v tistem letu dovršijo 18. leto starosti. S tistim letom, v katerem dovrši mladenič 18. leto starosti, postane vojni obvezanec in se tudi takoj prideli določenemu oddelku vojske. Da bi se morali osemnajstletniki osebno predstaviti naborni komisiji, se do sedaj vsaj v območju ljubljanskega vojnega okrožja ni dogajalo. Le kadar je mladenič, ki ima še brate doma, pri naboru prosil, da se oprosti, so se morali tudi mlajši bratje osebno predstaviti naborni komisiji, da je mogla ugotoviti njihovo sposobnost za

delo. Če v gornjem slučaju županstvo vabi letnika 1905 in 1906, naj se ti pač vabilu odzovejo.

Vojaško pismo.

Kavadar, 6. julija 1924.

Dovolite majhen prostorček v Vašem cenjenem »Domoljubu«. Bila sva prijatelja že od mladostnih let, vedno sem ga rad prebiral, a zdaj sva se poslovila za kratko dobo, da odslužim svojo vojaško dolžnost. Marsikaterikrat bi ga rad v roke vzel in čital, ali ni mi to dano.

Torej, dragi »Domoljube«, kaj naj ti povem iz vojaškega življenja? Do sedaj sem bil namreč v Negotinu, ob meji Rumunije. Večkrat sem gledal na mogočno Dunavo, in ladje. Tam mi je bilo še precej prijetno. Voda je bila dobra, prava studenčnica. Tudi vina se je dobilo po 2—3 dinarje liter, kolikor smo ga hoteli. Bilo nas je precej Slovencev, vedno so donele okrog kosarne naše lepe slovenske pesmi.

V verskem oziru nam je bilo toliko preskrbljeno, da smo imeli mesečno po enkrat sv. mašo. Prihajal je k nam g. vojni kurat Zaje iz Zaječara. Ali, to je bilo mnogo premalo. Težko sem se privadil nedejlam brez, doma priučenih, verskih dolžnosti. Še težje pa pogrešam sv. zakramentov. Še doma, rekel bi, človek kar nekam poživja brez teh sredstev proti slabostim človeških. Tukaj pa je še več prilike dane. Kar žalostno je bilo gledati, kako so se nekateri v kratkem času naučili teh grdih srbskih psokv. Tukaj se jako hitro da spoznati, kateri fantje so bili v naših organizacijah. Pri tej priliki bi svetoval našim slovenskim starišem, naj dajo svoje otroke v pravem času in v prave organizacije, kjer se bodo vzgojili v dobre in značajne. To pa bo temelj in podlaga za prerod in moralno povzdigo našega naroda. — Kaj pa naj rečem o lepoti Srbije? Ob priliki premika v Makedonijo sem vedno gledal skozi okno železniškega voza ter opazoval prirodne in pa tudi narejene lepote, in reči moram, da so slovenske planine, mesta, trgi, vasi, polja in reke lepše. Kakih gozdov, kot so pri nas, tukaj sploh ni opaziti. — Življenje naše je tukaj slično prejšnjemu, le voda je mnogo slabša in vročina hujša. Narodnosti smo vseh vrst vojaki tukaj, pa vse eno, slovenskih pesmi ne manjka. — Končno pošiljam lepe pozdrave vsem bratom Oriom, članom Mar. družbe, vsem bralcem »Domoljuba« ter sorodnikom in rojakom v Meniški znani Jakob Kranjc. — Bog živil!

Dr. IVAN HUBAD

OKROŽNI ZDRAVNIK IN ZOBOZDRAVNIK V SKOFJI LOKI

zopet ordinira vsak dan
OD 20. JULIJA DALJE.

Z malim stroškom
Vam napravi
najboljšo hrano!

OD DANES IN VČERAJ

O treh stvareh moramo »Domoljubovim« naročnikom na kratko poročati, ker je govoril in govori o njih še danes ves svet: o poletu čez severni tečaj, o ekspediciji na najvišjo goro sveta in pa o olimpijskih igrah.

Čez severni tečaj.

I. Prav na severu naše zemlje je še precej neodkrita sveta, sicer po večini pokritega s snegom in ledom, a človek zmeraj misli, da bo našel kaj posebnega. Prej so pošiljali tja gor cele ekspedicije, ki so hodile leta in leta. Zelo veliko jih tudi ni več nazaj prišlo, ugrabila jih je bolezen ali so se ponesrečili ali so bili viharji in zameti. Najslavnejši raziskovalec tistih krajev je bil v zadnjih letih znani Norvežan Nansen. To je tisti Nansen, ki je spravil tudi ujetnike iz Rusije nazaj v domovino. V sedanjih časih so se aeroplani tako izpopolnili in so dosegli tako hitrost, da so začeli misliti na to, kako bi leteli čez najsevernejšo točko naše zemlje, imenovano severni tečaj, z aeroplanom. Pot od otokov Spitsbergov na severu Evrope do Alaske v severni Ameriki čez tečaj je dolga okoli 3200 km. To misel je zagrabil zlasti neki drug Norvežan, Amundsen, ki je bil že na južnem tečaju. Hotel je leteti že lani in predlanskim, pa so se mu zmeraj aeroplani pokvarili. Letos je bilo že vse lepo pripravljeno, pa se je zadnji trenutek sporekel z Italijani, ki so mu aparate delali. Drugo leto pa pravijo Italijani, da bodo sami šli. Aparatov mora biti več, ker en sam ne more vzeti toliko bencina seboj, da bi letel vseh 3200 km. Imeti moramo vsaj tri: prvi leti z drugima dvema in jima odda čez nekaj časa bencin, ki ga ima odveč, sam ga vzame še toliko, da priletí nazaj. Druga dva letita naprej, polna bencina. Čez nekaj časa odda drugi aeroplan ves svoj bencin tretjemu, tako da je ta sedaj spet poln. Drugi aeroplan pustijo tam, letalec prestopi v tretji aeroplan in ta napravi zadnji del pota sam. Zgrajeni pa morajo biti aeroplani tako, da pristanejo lahko na suhem, v vodi na snegu in na ledu.

Na najvišjo točko.

II. Med Indijo in visoko planoto Tibet v Aziji se razprostira največje gorovje sveta, Himalaja imenovano, po slovensko domovina snega. To gorovje je silno visoko, vrhov nad 7000 m je na stotine in par sto je tudi takih, ki so višji kot 8000 m. Za primero povemo, da je najvišja evropska gora, Mont Blanc (bela gora), visoka 4810 m, naš Triglav 2863 m, Stol 2236 m, Kum 1219 m, Gorjanci 1181 m, Nanos 1300 metrov. Mi si ne moremo predstavljati,

I. Amerika

se imenuje fina rujava kotenina, izdelana iz najboljšega ameriškega bombaža. — Po trikratnem pranju postane snežno bela. V zalogi pri

A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

kaj je to, 8000 m visoka gora. Najvišji med onimi orjaki se imenuje po nekem Angležu Everest in je visok 8882 metrov. Domačini mu pa pravijo Čomo-lungma, po slovensko »kraljica in mati zemlje«. Pač pravo ime. Domačinom ni bilo nič na tem, da bi prišli gor. Šele Angleži so prišli na to misel. Leta 1921. se je napravila ekspedicija tja in je preiskala, kje bi se dalo priti na vrh. Samo na enem kraju je to mogoče. Leta 1922. so poskusili priti na vrh. Angleži so vzeli seboj vrvi in cepine itd., potem pa tudi priprave za umetno dihanje. Zrak obstoji iz dveh delov, iz kisika in dušika; kisik je bolj težak, dušik je lažji. Zato se kisik drži bolj tal in ne gre v velike višine; in ker ga zgoraj ni, človek ne more dihati. Zato ga denejo v posebne aparate, jih pritrjujejo na glavo ali na hrbet in napeljejo po cevki kisik v usta. Zato lahko diham v višini, kjer bi sicer ne mogel. Do leta 1922. so mislili, da brez takih aparatov pridemo lahko samo do 7500 metrov; a Angleži so prišli do 8168 m. Z aparati so prišli do 8321 metrov; naprej ni bilo mogoče iti zaradi strašanskih viharjev. Letos so šli spet in so prišli brez aparatov celo do 8333 m; a se da tako težko sopsti, da je porabil voditelj Norton za 24 metrov eno uro. Dva druga sta šla z aparati naprej; sledili so jima do 8500 m, potem sta pa izginila. Ali sta kam padla ali pa so jima aparati odpovedali, tega nihče ne ve. 8500 metrov je dosedaj najvišja točka, ki jo je na trdni zemlji človek dosegel. Ne vemo še, če bodo drugo leto spet šli.

Olimpijske igre.

III. Letos obhajajo v Parizu moderne olimpske igre, prav te dni. Olimpijske igre so vpeljali Grki, prva zanesljiva letnica je 776 pred Kristusovim rojstvom. Igrali so jih na štiri leta in to dobo imenujemo olimpijado. Tako pa imenujemo sedaj tudi igre same. Obsegale so v starem veku tekme osebne spretnosti in moči, tek, skok, metanje kopja in diska, rokoborbo itd. Grk si namreč ni mogel predstavljati telesno zanemarjenega človeka kot vzor; vzor mu je bil tisti, ki je bil popoln na duši in na telesu. Leta 393. po Kristusovem rojstvu so obhajali zadnje olimpijske igre starega veka.

Francoski baron Coubertin je misel o olimpijskih igrah nanovo sprožil. sestali so se leta 1894., da bi se o tem pogovorili, in leta 1896. so obhajali že prve igre, in sicer v Atenah na Grškem. Leta 1900. so jih ponovili v Parizu, leta 1904. v St. Louius-u v Ameriki, 1906. izredno v Atenah, 1908. v Londonu, 1912 v Stockholmu na Švedskem, 1920. v Belgiji v Antwerpnu, letos pa spet v Parizu. Otvorili so jih 5. tega meseca v nanovo zgrajenem stadiju pri Parizu — »Domoljub« je slika že enkrat prinesel — in sicer je marširalo mimo predsednika francoske republike 5000 tekmecev. Bosno še poročali.

Največja izbira

Vsakovrstnega sukna in hlačevine za moške obleke
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.
Njivo ali travnik, če ne boš podpisal, ne dobiš

LISTEK

Sovraštvo in ljubezen.

(Dalje.)

Bilo je sivo jesensko jutro. Ni bilo več škropilnic niti radovednih gledalcev. Matija Gorec in August Bajželj sta nesla iz vrta zadnjo skrinjo v hišo. Ko sta dvignila tako skrinjo, je opazil Gorec pod njo zlomljen lesen križ, na katerem je bilo napisano: »Tu leži naš ljubi piščanček.«

O gospodi ni bilo ne duha ne sluha. Gospa je ležala težko bolna na postelji, gospod pa se je zaprl v sobo. Na divanu je v mokri obleki ležala Magdalena Naglič in spala. Imela je od spanja zarudela lica, in se je smejala v sanjah. Dva koraka od nje je na golih tleh ležal Janezek nepremično kot mrtvec.

Zunaj, med podrtinami je stal Henrik. Približala se mu je deklica, in ga s svojimi sanjavimi, velikimi očmi dolgo gledala.

»Henrik!«

»Ti — a ti si, Prekova Lota!«

Približala se mu je in mu z globokim sočutjem pogledala v obraz. Povesil je oči in stisnil ustni, kajti hotel se je obvladati. Prijela ga je za roko in mu svojo svetlo deklško glasilo naslonila na prsi.

»Zal mi je za vas, Henrik! Vso noč sem jokala. Tudi tvoja mati je pri nas jokala.« Ihtela je.

Ni se mogel vzdržati. Krčevit, pritajen krik se mu je izvil iz prsi.

»Lota! Sedaj — sedaj ne vemo več kam ne kod.«

In zjokal se je.

»Henrik, ljubi Henrik!«

Dober, blažec je bil ta glas.

Kmalu se je pomiril. Prijel jo je za roko in jo peljal do onega podrtga voza, na katerem je ponoči sedel njegov oče. Tu sta sedla otroka in se naslonila drug na drugega.

S posebnim glasom je rekel Henrik: »Včeraj sem se peljal tam gori, tam gori po cesti in sem gledal naš dom, sem bil ponosen in bi rad vsem znancem v Brslavu pokazal in rekel: »Poglejte, to je naše.« In potem mi je povedal oče, da smo propadli, in ponoči smo pogoreli.

Zadrgetal je in deklica se je pomaknila še bliže k njemu.

S šepetajočim glasom je rekla: »Le tiho bodi, Henrik! Oče pravi, da bom nekoč podedovala hišo in polja. Potem ti bom vse podarila.«

Deček se ni premaknil. Toda neka toplota je šla skozi njegovo telo. Le počasi je okrenil glavo in pogledal Loto, ki ga je tolažeče gledala z velikimi, lepimi očmi.

Zasliševanje obtožencev je bilo končano. Herman Naglič ni priznal zločina, katerega so mu pripisovali. Dvorana je bila prenapolnjena poslušalcev. Kdorkoli iz vasi je le mogel, se je pripeljal k obravnavi.

»Grozno slabo izgleda,« je pošepetal kovač trgovec.

»No, da, seveda,« je rekel ta. »To člo-

veka že izdela. Posebno takega kot je ta. No, poglej samo, kako sive lase je dobil.«

»Niti enkrat se ne ozre okoli,« je rekla Glase. »Preveč se sramuje!«

»Kdo bi se pa ne —«

»Mir med poslušalci!«

Krčmar Julij Prek je bil poklican. Z žarečim, rdečim obrazom je stopil pred zeleno mizo. Niti enkrat ni pogledal obtoženca, ki je s prestrašenimi očmi opazoval svojega soseda.

»Opozarjam vas na svetost in važnost prisega! Govorite za menoj!«

»Prisegam, da bom govoril čisto resnico, nič zamolčal in nič pridejal! Tako mi Bog pomagaj!«

Nato je bil Prek pozvan, naj pove vse, karkoli ve o nastanku požara.

Z negotovim glasom je začel. Povedal je, da je bil popoldne pred požarom Naglič pri njem, da so govorili najprej o slabih premoženjskih razmerah obtoženca; nato da je prišel kmet Repar in je pripovedoval o nekem požaru v bližnji okolici. In tedaj da je rekel Naglič, da ni tako hude pogoreti, ker plača vendar zavarovalnica in ker vsi ljudje pomagajo pogorelcu.

»Kaj ste vi pripomnili k takemu govorjenju?«

»Rekel sem, naj se nikar ne pregreši!«

»Da, to je bilo edino prav, kar ste mogli reči. Pripovedujte dalje!«

Dalje ne vem mnogo. Repar je rekel, poslopja Nagličeva so vendar še v dobrem stanju; Naglič pa je odvrnil, da hlev ni dosti vreden in da so strehe pokvarjene; sploh je treba vedno popravljati. Naglič je bil nekoliko pijan. Ob sedmih je šel proč in ob osmih je prišla dekla z Bukovja in sporočila ogenj.

»Vi ste bili v denarnih odnošajih z obtožencem?«

»Da, včasih sem mu moral posoditi.«

»Pred kratkim je imel obtoženec veliko izgubo pri neki kupčiji z delnicami. Praviijo, da ste mu vi nujno svetovali k tej kupčiji. Kako je s tem?«

Prek je prišel v zadrego. Povedal je, da je bilo pred kratkim ustanovljeno neko tvorniško podjetje kot delniška družba. Tedaj je svetoval Nagliču, naj se udeleži. In Naglič je to storil.

»Toda takrat si je moral nekaj izposoditi, da je lahko kupil delnice.«

»Da, toda tedaj je Naglič še zelo dobro stal.«

»Bil je to predvsem nasvet od vas! Toda vi ste gotovo mislili, da je stvar sigurna in da se bo obrestovala.«

»Da — da, to sem mislil!«

»Ni res, to je sleparstvo!«

»Mir med poslušalci! Če se še enkrat pripeti, bom dal motilca miru pripeljati sem!«

Ljudje iz vasi so se potuhnili in so se obrnili nekoliko proč od Matije, ki je stal tresoč se ob steni in zaklical te besede.

»Ali veste, gospod Prek, kdo je povzročil požar?«

»Nek!«

Od strokovnjakov je priznано, da je **SPLITSKI cement znamka »Salona«**
NAJBOLJŠI! Tovarna daje za istega polno garancijo. — Dobite ga po najnižji ceni pri
J. MENART, trgovec, Domžale.

G. Franc Sajovic
 je **IZSTOPIL** iz naše službe in ni več upravičen sprejemati zav. ponudbe za naš zavod
Vzajemna zavarovalnica
 V LJUBLJANI.

Tvrčka F. Fajdiga sin
 mizarstvo in zaloga pohištva

Priporoča omare z ladelci in tudi visoke iz mehkega in trdega lesa, postelje, no droge, žimnice, žičnike, stole, mize, sploh vso hišno opravo dobite le v

v Ljubljani, Sv. Petra cesta 17
 po najnižjih cenah.

Najboljši šivalni stroji in kolesa

Gritzner za rodbinsko in ebrtno rabo vedno v zalogi
 edino pri **Josip Petelinc**

Ljubljane, ob vodi blizu P. ešč. jovega spomenika.
 Istotam potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje.
 Galanterija in vse drobno blago.

Kupujte samo pri blago za obleke in perilo, majce, nogavice, rute, kravate i. t. d.
F. ČESNOVAR, LJUBLJANA
 STARI TRG ŠTEV. 14. 3845

Poljedelske stroje in pluge

po najnižjih cenah.
 Mlatilnice za ročni in vitejni pogon po 10.500 Kron

dobavlja

F. SMOLA

zaloga poljedelskih strojev. Sv. Jurij ob j. Ž.

Volneno in perilno blago

kakor tudi vse vrste manufakturnega blaga dobite v veliki izbiri in po ugodnih cenah pri tvrdki

R. Miklauc Ljubljana

Lingarjeva ulica - Medena ulica
 - Pred Skofijo.

Zahtevajte cenik ali vzorčno knjigo!

V novi obleki

namreč v rjavo-modro-beli etiketi je sedaj v prometu davno preizkušeni in priljubljeni »Pravi : FRANCKOV : kavni pridatek« v zabožkih. — V varstvo proti ponaredbam se na tej novi etiketi posebno iztičejo glavna obeležja, namreč: ime »Franck« in »kavni mlinček«. — »Pravi : FRANCK : z mlinčkom« je kavi tako potreben, kakor začimba juhl. —

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka.

Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo, v lastni palači, zidani še pred vojno iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z **neomejenim** jamstvom, za vloge vsi člani s svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad K 175,000.000.

CROBATH

Zahtevajte pri trgovcih na doželi in kupujte **manufakturno blago** od stare leta 1885 ustanovlj. tvrdke Na debelo in drobno. — Prepričajte se pred nakupom.

NAHOD? GLAVOBOL? Zobobol? Trganje?
Odrečejo večkrat mišice in živci? Prijetno čuvstvo kreposti prinese pravi Fellerjev Elzafluid! Najboljše hišno sredstvo, lajša bolečine, osvežuje in jači ta čez 25 let priljubljen kosmetikum za nego kože, las in ust! Veliko močnejši, izdatnejši in boljši kakor francosko žganje! S pakovanjem in poštino stanje 3 dvojnate ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev in 10 odstotkov doplatka. Razpošilja: Lekarinar **EUGEN V. FELLER**, STUBICA DONJA, Elzatrč št. 16. Hrvatsko.

MODROCE

Šobro napravljene vseh vrst: Vrhni afrik modroc 400 Din, spodnji (federmodroc) 425 Din, mreže za postelje 175 Din, žima od 35 Din dalje, afrik 5 Din dobite tudi izgotovljen modroce in te Vam napravi po izbiri blaga in po meri takoj najceneje **specijalna zaloga tapetniških izdelkov**
≡ RUDOLF SEVER ≡
LJUBLJANA, Gosposvetska c. 6.

POZOR:

Modna in manufakturna trgovina nudi vse spomladanske potrebštine za MOŠKE, ŽENŠKE, KROJACE in ŠIVILJE, razne VENCE in CVETLICE, OPREME za neveste in novorojenčke. — Velika izbira ženskih RUT in NOGAVIC.

„POD VELBOM“

LJUBLJANA, Stari trg št. 3.

škodeje zadržati
reditega si kupite
pravo-
časno
močan, fin in poceni!

ki ga pa dobite edino v veletrgovini E. Stermečki, Celje. Trgovci en gros-cene. Istotam se letos prodaja po čudovito nizkih cenah perilo, čevlji, klobuki, nogavice in vse drugo modno blago. **Narocite cenik!**

Miši, podgane, stenice in šurki
morajo poginuti, ako uporabljate naša preizkušena sredstva: proti mišim in podganam Din 7.50, za šurke 10 Din, za stenice 10 Din za molje 5 Din, proti mršesu 3 in 7.50 Din, mast proti usom 3 Din, mast proti nlem v obliki 7.50 Din, proti mravljam 7.50 Din. Befer za čiščenje madežev 7 Din. Posilja po povzetju. „Artes“, kem. laboratorij, M. Jünker, Zagreb, Potrinska ulica 8/III.

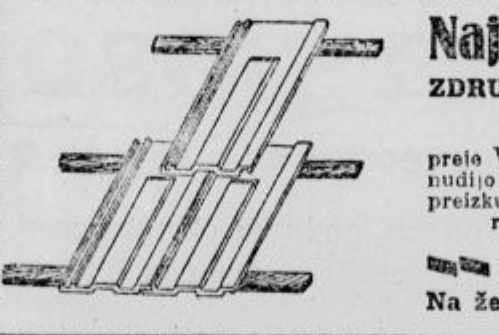
ZVONOLIVARNA „ZVONOGLAS“
TOMANOVA ULICA MARIBOR TELEFON 3171
HITRA POSTREŽBA
PRVOVRSTNA IZVRŠITEV, NIZKE CENE
RAČUN PRI ZADRUŽNI MARIBOR
GOSPODARSKI-BANKI
OKUSNO IZDELANI BRONASTI ZVONČI
HARMONIČNO AKORDIČNI TRAJNI GLASOVI

MERAKL
barve, črnila, lake, kiti, emajle, čopiče in zujamčeno čisti lirnec najboljšee kakovosti nudi
MEDIČ-ZANKL družba z o. z.
Maribor Ljubljana Novi Sad
podružnica centrala skladišče
Tovarne
Ljubljana -- Medvode.

Izdelujem prvovrstne sadne mlince z lahkim pogonom, granitnimi valjarji ter pocinjenim okovjem po ugodni ceni. — Interesenti naj se obrnejo na **RUDOLF RAVNIKAR**, ključavničar v Radečah pri Zidanem mostu. 3846

Veletrgovina »MERKUR«
PETER MAJDIČ — KRANJ
se sedaj nahaja
v svoji lastni hiši št. 23
nasproti hotela «Stara pošta» — ter priproroča svojo bogato sortirano zalogo z vsemi ZELEZ-NINSKIMI POTREBŠČINAMI.

„SALONIT“
AZBESTNI ŠKRILJ nadkrijuje strešno opeko zbog svoje trpežnosti, je izredno ahak in elastičen, klijubuje vodi, mrazu, vročini, vlagi in vremenskim neizgodam.
Sestoji iz prvovrstnega Portland cementa našega lesinega proizvoda in najboljšega azbesta iz prvovrstnih svetovnih rudnikov.
Ako uporabljate **Salonit**, prištedite denar in čas.
Vsak pocetni varčen gospodar, kateremu je ležeče na tem, da pokrije svojo stavbo trpežno in lično, si bo osvojil za pokrivanje svojih poslopij edino **SALONIT**.
SALONIT je neizgorljiv in nepremočljiv. Ako **Salonit** uporab., prihranite na stroških. Lažji je kot vsak drug proizvod sedanosti. Ohvaruje pred vlago, ognjem in strelom. Nimate nikakih vzdrževalnih stroškov. Izborna izolira vsako zračno izpremembo. Trpežen in vzdržljiv proti najslab. viharju.
Vzorci, cenike, kataloge, navodila in račune pošiljamo brezplačno.
„Split“ d. d. za cement
Portland, Ljubljana.
Zastopniki in zaloge v vseh večjih krajih.

Najcenejšee strešno kritje!
ZDRUŽENE OPEKARNE D. D. LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA 13
prele VIDIC-KNEZ tovarne na Viču in Brdu nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljšee preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema za rezama, kakor tudi bobrovcev (biber) in
zidno opeko
Na željo se pošlje takoj popis in ponudbal

Zadružna gospodarska banka d. d.
Telefon št. 57. Ljubljana, Miklošičeva cesta 10 Telefon št. 57.
v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).
Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000
Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.
Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.